

Brussel, 20 december 2017
(OR. en)

15922/17

RELEX 1133	COASI 203
CADREFIN 134	ASIE 64
FIN 860	COLAC 149
DEVGEN 298	ELARG 94
ACP 148	COWEB 148
COEST 360	CFSP/PESC 1168
MAMA 216	CODUN 57
MOG 90	ATO 58
COHOM 166	GROENLAND 1

BEGELEIDENDE NOTA

van: de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur, namens de secretaris-generaal van de Europese Commissie

ingekomen: 15 december 2017

aan: de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

Nr. Comdoc.: COM(2017) 720 final

Betreft: VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD Tussentijds evaluatieverslag over de externe financieringsinstrumenten

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2017) 720 final.

Bijlage: COM(2017) 720 final

Brussel, 15.12.2017
COM(2017) 720 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Tussentijds evaluatieverslag over de externe financieringsinstrumenten

{SWD(2017) 463 final} - {SWD(2017) 600 final} - {SWD(2017) 601 final} -
{SWD(2017) 602 final} - {SWD(2017) 604 final} - {SWD(2017) 605 final} -
{SWD(2017) 606 final} - {SWD(2017) 607 final} - {SWD(2017) 608 final} -
{SWD(2017) 609 final}

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1. Inleiding	4
Doel	4
Toepassingsgebied	4
2. Achtergrond.....	5
3. Financiële opsplitsing.....	7
4. Bereikte doelstellingen.....	7
Relevantie van de doelstellingen.....	9
Doeltreffendheid.....	11
Efficiëntie.....	13
Interne en externe samenhang, complementariteit en synergieën tussen externe financieringsinstrumenten	14
Meerwaarde.....	16
Hefboomeffect.....	17
Mogelijkheden voor vereenvoudiging	18
Bijdrage aan een samenhangend extern optreden van de EU	18
Bijdrage aan de EU-prioriteiten inzake slimme, duurzame en inclusieve groei	20
Langetermijneffect	20
5. Conclusies	21
Bijlagen	24
Lijst van afkortingen	31

Samenvatting

Met dit verslag wordt voldaan de vereiste van Verordening (EU) nr. 236/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften en procedures voor de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Unie ter financiering van extern optreden¹ (hierna de "gemeenschappelijke uitvoeringsverordening" genoemd) dat een tussentijds verslag over de verschillende externe financieringsinstrumenten van de Unie moet worden opgesteld.

In dit verslag wordt nagegaan of deze instrumenten nog steeds geschikt zijn en zorgen voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van de EU-steun. Het verslag zal helpen bij het nemen van besluiten over het verlengen, wijzigen of opschorten van de soorten acties die in het kader van de instrumenten worden uitgevoerd.

In dit verslag wordt geanalyseerd of de doelstellingen zijn bereikt; daarbij wordt gekeken naar de resultaten, de efficiëntie, de meerwaarde, de mogelijkheden voor vereenvoudiging, de interne en externe samenhang met daarin begrepen complementariteit en synergieën, hoe relevant de doelstellingen blijven, hoe zij bijdragen aan een samenhangend extern optreden van de EU en waar nodig aan de EU-prioriteiten inzake slimme, duurzame en inclusieve groei, en het bereikte hefboomeffect.

Dit verslag is gebaseerd op de bevindingen van een reeks van tien evaluatiewerkdocumenten van de diensten van de Commissie (één per financieringsinstrument), die als bijlage bij dit verslag zijn gevoegd. Deze evaluatiewerkdocumenten zijn dan weer gebaseerd op tien externe evaluaties van de instrumenten die in de loop van 2016 en 2017 werden uitgevoerd en op een overkoepelend verslag (het "coherence report") dat lessen en kernboodschappen uit de verschillende instrumenten bevat.

Uit de evaluatiewerkdocumenten blijkt dat deze instrumenten op dit moment geschikt zijn voor hun doel en dat met betrekking tot hun doelstellingen positieve tendensen te merken zijn. De instrumenten hoeven dus niet via wetswijzigingen of gedelegeerde handelingen te worden aangepast.

Sinds de goedkeuring van de instrumenten zijn het internationale beleidskader en dat van de EU veranderd door de goedkeuring van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie en de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling. Dankzij de ruime doelstellingen beantwoorden de instrumenten echter nog steeds nagenoeg volledig aan de behoeften van de partnerlanden en de mondiale en EU-prioriteiten. Bovendien hebben de instrumenten, in de eerste jaren van hun tenuitvoerlegging, bijgedragen aan de reactie van de EU op nieuwe crises en veranderende behoeften. Anderzijds bereiken de instrumenten wel de grenzen van het haalbare doordat middelen en financiële flexibiliteit beperkt zijn en gepaard gaan met een verveelvoudiging van het aantal crises.

¹ Zie de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening:
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/43f92a44-af94-11e3-86f9-01aa75ed71a1/language-nl>

Uit de evaluatie blijkt dat vooral de manier van tenuitvoerlegging van de instrumenten moet worden aangepast, met name via een meer strategische en overkoepelende programmering en door te zorgen voor samenhangende interactie op operationeel niveau in een veranderde internationale context.

In de volgende generatie instrumenten moet rekening worden gehouden met het niveau van de financiering en met andere vormen van flexibiliteit die nodig zijn om via het externe optreden te kunnen reageren op de mondiale problemen waarmee de EU te maken krijgt.

1. Inleiding

Doel

Met dit verslag wordt voldaan aan de vereiste van de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening, artikel 17, waarin wordt bepaald dat vóór eind 2017 een tussentijds verslag over de verschillende externe financieringsinstrumenten van de Unie (hierna "de instrumenten" genoemd) moet worden opgesteld. In dit verslag wordt nagegaan of deze instrumenten nog steeds geschikt zijn en zorgen voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van de EU-steun. Het zal helpen bij het nemen van besluiten over het verlengen, wijzigen of opschorten van de soorten acties die in het kader van de instrumenten worden uitgevoerd.

Toepassingsgebied

De gemeenschappelijke uitvoeringsverordening is van toepassing op:

- het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking²;
- het Europees instrument voor democratie en mensenrechten³;
- het Europees nabuurschapsinstrument⁴;
- het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede⁵;
- het instrument voor pretoetredingssteun⁶; en
- het partnerschapsinstrument voor samenwerking met derde landen⁷.

Andere instrumenten die voldoen aan de vereisten van de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening en die dus in dit verslag zijn opgenomen, zijn:

- het instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid⁸, en
- het besluit inzake Groenland⁹.

Aangezien dit verslag een overzicht geeft van de instrumenten, heeft het eveneens betrekking op het 11e Europees Ontwikkelingsfonds (EOF). In het 11e EOF wordt verwezen naar een

² Verordening (EU) nr. 233/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 44 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0233>

³ Verordening (EU) nr. 235/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 85 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0235>

⁴ Verordening (EU) nr. 232/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 27 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0232>

⁵ Verordening (EU) nr. 230/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 1 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0230>

⁶ Verordening (EU) nr. 231/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 11 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0231>

⁷ Verordening (EU) nr. 234/2014 van 11 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 77 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0234>

⁸ Verordening (Euratom) nr. 237/2014 van 13 maart 2014, PB L 77 van 15 maart 2014, blz. 109 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014R0237>

⁹ Besluit 2014/137/EU van de Raad van 14 maart 2014 inzake de betrekkingen tussen de Europese Unie, enerzijds, en Groenland en het Koninkrijk Denemarken, anderzijds <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32014D0137>

prestatie-evaluatie¹⁰ die vóór eind 2018 moet worden uitgevoerd. De prestatie-evaluatie lijkt op de tussentijdse evaluatie die in de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening wordt bepaald. Het besluit betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee werd opgenomen in de prestatie-evaluatie in het 11e EOF. Deze tussentijds evaluatieverslag behandelt dus negen instrumenten en de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening zelf.

Zoals de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening oplegt, beslaat dit verslag de periode 1 januari 2014 tot en met 30 juni 2017. In dit verslag wordt geanalyseerd of de doelstellingen van elk hierboven genoemd instrument zijn bereikt; daarbij wordt gekeken naar de resultaten, de efficiëntie, de meerwaarde, de mogelijkheden voor vereenvoudiging, de interne en externe samenhang met daarin begrepen complementariteit en synergieën, hoe relevant de doelstellingen blijven, hoe elk instrument bijdraagt aan een samenhangend extern optreden van de EU en waar nodig aan de EU-prioriteiten inzake slimme, duurzame en inclusieve groei, en het hefboomeffect dat met de middelen is bereikt.

Om dit verslag te stofferen ondergingen alle instrumenten¹¹ in 2016-2017 een externe evaluatie. Ook de werkdocumenten van de diensten van de Commissie werden in grote mate gebaseerd op deze externe evaluaties.

2. Achtergrond

De EU blijft 's werelds grootste verstrekker van externe bijstand. Met haar bijstand draagt zij bij aan armoedebestrijding, draagt zij mondiale en EU-belangen en fundamentele waarden uit (zoals democratie, mensenrechten, vrede, stabiliteit, solidariteit en welvaart)¹² en helpt zij mondiale collectieve goederen vrijwaren.

Deze instrumenten maken een groot deel uit van rubriek 4, "Europa als wereldspeler"¹³, van het meerjarig financieel kader (MFK) 2014-2020¹⁴. Het oorspronkelijke totaalbedrag van rubriek 4 was EUR 66,2 miljard (6% van het MFK). De EU-begrotingsinstrumenten waarop

¹⁰ Artikel 18 van Verordening (EU) 2015/322 van de Raad van 2 maart 2015 inzake de uitvoering van het 11e Europees Ontwikkelingsfonds, PB L 58 van 3 maart 2015
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32015R0322>

¹¹ De externe verslagen zijn als bijlage aan de bij dit verslag horende werkdocumenten gevoegd. De verslagen zijn eveneens beschikbaar via
https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

¹² Zie artikel 3, lid 5, en artikel 21, van het Verdrag betreffende de Europese Unie. De belangen, beginselen en fundamentele waarden van de EU worden nader gedefinieerd in internationale overeenkomsten en het EU-beleid inzake externe betrekkingen, zoals: de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling (<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>); de actieagenda van Addis Abeba van de derde internationale conferentie over de financiering van ontwikkeling (<https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=2051&menu=35>); het VN-klimaatverdrag van Parijs (http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php); de Europese consensus inzake ontwikkeling (https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/european-consensus-development_en); het Partnerschapskader met derde landen binnen de Europese agenda voor migratie (https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/20160607/communication_external_aspects_eam_towards_new_migration_ompact_en.pdf); en de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie (<https://europa.eu/globalstrategy>).

¹³ Het meerjarig financieel kader wordt onderverdeeld in zes "rubrieken" of groepen uitgaven.

¹⁴ Verordening (EU, Euratom) nr. 1311/2013 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020 (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 884).

dit verslag betrekking heeft¹⁵, vertegenwoordigen EUR 51,8 miljard. Daarbovenop biedt het 11e EOF, dat buiten de EU-begroting valt, een toewijzing van EUR 30,5 miljard.

¹⁵ Zie de instrumenten in het hoofdstuk over het toepassingsgebied en in tabel 1 onder 1 tot en met 10.

Tabel 1: Belangrijkste instrumenten rubriek 4 en EOF¹⁶

Instrumenten	Bedragen, miljoen EUR
1. Instrument voor pretoetredingssteun (IPA II)	12 138,63
2. Europees nabuurschapsinstrument (ENI)	16 496,26
3. Instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)	19 947,59
4. Partnerschapsinstrument (PI)	958,53
5. Europees instrument voor de democratie en de mensenrechten (EIDHR)	1 306,56
6. Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)	2 365,85
7. Instrument voor samenwerking op het gebied van de nucleaire veiligheid (INSC)	325,321
8. Besluit inzake Groenland (GD)	217,8
<i>Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB)</i>	<i>2 121,24</i>
<i>Macrofinanciële bijstand</i>	<i>294,843</i>
<i>Garantiefonds voor extern optreden</i>	<i>1 627,67</i>
<i>Humanitaire hulp</i>	<i>82 909,02</i>
<i>Mechanisme voor civiele bescherming van de Unie</i>	<i>122,827</i>
<i>EU-vrijwilligersinitiatief voor humanitaire hulp</i>	<i>126,02</i>
<i>Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO)</i>	<i>350</i>
<i>Marge 4</i>	<i>-672,572</i>
9. 11e Europees Ontwikkelingsfonds, met inbegrip van het besluit betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee	30 506,00
10. Gemeenschappelijke uitvoeringsverordening (geen financieringsinstrument maar een verordening voor de uitvoering van een aantal van deze instrumenten)	n.v.t.

Sinds hun oprichting staan de meeste instrumenten onder financiële druk door:

- meer crises,
- instabiliteit in de nabuurschap en daarbuiten,
- terrorismedreiging,
- ongeziene vluchtelingenstromen en
- een sterke toename van irreguliere migratie¹⁷ en mensenhandel.

Innoverende en ad-hocmechanismen moesten worden opgezet om het reactievermogen van de EU bij nieuwe druk te helpen verbeteren, onder meer trustfondsen en de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije¹⁸. Ook het onlangs goedgekeurde Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (september 2017) werd opgericht om de hefboomwerking verder te vergroten¹⁹.

Deze instrumenten werden begin 2014 goedgekeurd en hun opzet was breed genoeg om aanpasbaar te zijn aan een evoluerend beleidskader. Hun faciliterende aard werd op de proef gesteld doordat de grenzen tussen buitenlands en ontwikkelingsbeleid en het

¹⁶ De cijfers bevatten alle overdrachten tussen instrumenten tot en met juli 2017 en de tussentijdse evaluatie van het MFK: http://ec.europa.eu/budget/mff/figures/index_en.cfm

¹⁷ Irreguliere migranten zijn onderdanen van een derde land die niet of niet langer voldoen aan de voorwaarden voor toegang als bepaald in artikel 5 van de Schengengrenscodex of aan andere voorwaarden voor toegang tot of aanwezigheid of verblijf in die lidstaat. In 2014 was er een verdriedubbeling ten opzichte van 2013 (bron: briefing Europees Parlement):

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/554202/EPRS_BRI\(2015\)554202_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/554202/EPRS_BRI(2015)554202_EN.pdf). Over het algemeen heeft deze tendens zich nadien doorgezet.

¹⁸ De vier EU-trustfondsen die tussen januari 2014 en juni 2017 werden opgericht, zijn: 1) het EU-trustfonds voor de Centraal-Afrikaanse Republiek (ook wel het Békou-trustfonds, juli 2014), 2) het regionaal trustfonds van de Unie in reactie op de Syrische crisis (ook wel het Madad-trustfonds, december 2014), 3) het EU-noodtrustfonds voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika (november 2015), en 4) het EU-trustfonds voor Colombia (december 2016). Daarnaast werd in februari 2016 de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije opgezet (Besluit van de Commissie C/2016/855 van 10 februari 2016 betreffende de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije en tot wijziging van Besluit C(2015) 9500 final van de Commissie van 24 november 2015).

¹⁹ Verordening (EU) nr. 2017/1601 van 27 september 2017, PB L249 van 15 maart 2014, blz. 1.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ENLTX/?uri=OJ:L:2017:249:TOC> Het Europees fonds voor duurzame ontwikkeling zal blendingactiviteiten combineren met een garantie om zo de risico's te verkleinen en de weg vrij te maken voor particuliere investeringen.

belang van het verband tussen intern en extern beleid de jongste jaren evolueerden²⁰. Toch werden sinds de oprichting van de instrumenten geen wijzigingen overwogen, behalve dan voor nieuwe acties voor capaciteitsopbouw voor veiligheid en ontwikkeling in het kader van het instrument voor bijdragen aan stabiliteit en vrede²¹.

3. Financiële opsplitsing

Zoals in de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening wordt voorgeschreven, bevatten de tabellen in de bijlagen geconsolideerde informatie over alle financiering die onder dit verslag valt: uitgaven per land en per regio, en per instrument, in combinatie met bijdragen aan trustfondsen en externe bestemmingsontvangsten.

4. Bereikte doelstellingen

De instrumenten hebben verschillende algemene doelstellingen:

EFI	Voornaamste doelstelling
DCI	Verminderen en op lange termijn uitbannen van armoede in ontwikkelingslanden die geen financiering krijgen in het kader van het EOF, ENI of IPA. Thematische steun voor met ontwikkeling verband houdende mondiale collectieve goederen en uitdagingen en aan de maatschappelijke organisaties en lokale autoriteiten in partnerlanden. Ondersteunen van het strategische partnerschap tussen Afrika en de EU.
ENI	Verder vordering maken naar een ruimte van welvaart en goed nabuurschap tussen de EU en de 16 landen en gebieden in de omgeving ²² .
IPA II	Ondersteunen van acht begunstigden ²³ bij het goedkeuren en uitvoeren van de hervormingen die nodig zijn voor EU-lidmaatschap.
11e OEF	Verminderen en op lange termijn uitbannen van armoede in Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Oceaan. Duurzame ontwikkeling verwezenlijken in de landen en gebieden overzee.
PI	Uitdragen van EU- en wederzijdse belangen en ondersteunen van partnerschap en het aangaan van allianties over collectieve uitdagingen en externe aspecten van het interne beleid van de EU.

²⁰ Zie het externe "Coherence Report: insights from the external evaluations of the external financing instruments" (juli 2017),

https://ec.europa.eu/europeaid/coherence-report-insights-external-evaluation-external-financing-instruments_en, lid 8.

²¹ Zie ook hoofdstuk 4 "Bijdrage aan consequent extern optreden van de EU". Zie het voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad COM(2016)447:

https://ec.europa.eu/europeaid/proposal-amending-regulation-eu-no-2302014-establishing-icsp-com2016-447_en

²² Deze 16 landen en gebieden zijn: Algerije, Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Egypte, Georgië, Israël, Jordanië, Libanon, Libië, Marokko, Moldavië, de bezette Palestijnse gebieden, Syrië, Tunesië en Oekraïne.

²³ Deze acht begunstigden zijn: Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo*, Montenegro, Servië, Turkije en de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië. (*Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244(1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo). IJsland heeft besloten de besprekingen over toetreding niet voort te zetten.

EIDHR	Ondersteunen van democratie en vergroten van respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden, en democratie in derde landen.
IcSP	Zorgen voor crisisrespons en preventie van conflicten, vredesopbouw ondersteunen en aanpakken van mondiale, regio-overschrijdende en opkomende dreigingen.
INSC	Ondersteunen van de bevordering van een hoog niveau van nucleaire veiligheid, stralingsbescherming en de toepassing van efficiënte en effectieve veiligheidscontroles op kernmateriaal in derde landen.
Groenland	Behouden van de nauwe en langdurige banden tussen Groenland, de EU en Denemarken, terwijl de duurzame ontwikkeling van Groenland wordt ondersteund.

Uit de evaluatiewerkdocumenten blijkt dat positieve tendensen te merken zijn met betrekking tot deze doelstellingen²⁴. In de meeste landen waar het 11e EOF en de geografische DCI-programma's operationeel zijn, is de afgelopen tien jaar vooruitgang geboekt met armoedebestrijding en menselijke en economische ontwikkeling²⁵.

In de Westelijke Balkan heeft de IPA II-steun bijgedragen aan hervormingen op belangrijke gebieden zoals justitie, corruptiebestrijding, overheidsdiensten en sociale inclusie, en aan de geleidelijke afstemming op de EU-wetgeving en -standaarden.

In de nabuurschap heeft de ENI-steun tot zichtbare resultaten geleid in meerdere sectoren, bijvoorbeeld regionale ontwikkeling, landbouw, de arbeidsmarkt, grensbeheer en migratie. Tegelijk is ook gebleken dat de instrumenten (ENI aangevuld met IcSP²⁶) geschikt zijn om te reageren op wijzigende behoeften en crisissituaties.

Dankzij het INSC werd de nucleaire veiligheid verhoogd, bijvoorbeeld door steun aan het gezamenlijke en uitgebreide plan voor samenwerking met Iran, en door stresstests van kerncentrales in meerdere landen.

Het partnerschapsinstrument heeft daadwerkelijk invloed gehad op beleidswijzigingen in partnerlanden die stroken met de EU-belangen en bijgedragen aan de ontwikkeling van wederzijdse betrekkingen met derde landen²⁷, als aanvulling op de grotere thematische activiteiten die via het DCI worden gefinancierd, in het bijzonder het programma voor mondiale collectieve goederen en uitdagingen.

Toch zijn er een aantal moeilijkheden bij het nagaan of de doelstellingen bereikt zijn. Aangezien dit een tussentijds verslag is en met de uitvoering van meerdere instrumenten slechts onlangs is gestart (na het opstellen van de strategiedocumenten), is het op dit moment te vroeg om na te gaan of de hogere (en langetermijn-)doelstellingen worden bereikt. Daarom werden voor de externe evaluaties ook gegevens uit de vorige instrumenten gebruikt. Daarnaast duiken ook andere beperkingen op bij het nagaan in hoeverre de doelstellingen zijn bereikt. EU-steun kan vaak alleen maar worden beschouwd als een factor die heeft bijgedragen tot de behaalde resultaten. De uitbanning van armoede is bijvoorbeeld een erg

²⁴ Zie hoofdstuk 4 "Doeltreffendheid" voor meer voorbeelden van hoe de instrumenten hun doel bereikten.

²⁵ Zie de indicatoren van armoede-evolutie in het recentste verslag over de millenniumontwikkelingsdoelstellingen (2015)

[http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20\(July%201\).pdf](http://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20(July%201).pdf)

²⁶ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 5.

²⁷ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5.

ambitieuze onderneming. Heel wat factoren, zowel interne als externe, hebben invloed op de ontwikkeling van de partnerlanden van de EU en op andere doelstellingen. Bij externe betrekkingen hebben ook andere actoren een actieve rol, net als een steeds groter aantal particuliere donoren, waaronder stichtingen. Bovendien moeten de partnerlanden hervormingen en beleidskeuzes die door de instrumenten worden ondersteund, goedkeuren en uitvoeren.

Relevantie van de doelstellingen

Uit de evaluatiewerkdocumenten bleek dat de doelstellingen van de instrumenten in grote mate relevant waren voor de beleidsprioriteiten op het moment dat zij werden ontworpen²⁸.

In vergelijking met het MFK van 2007-2013 is de strategische relevantie aanzienlijk vergroot, dankzij lessen uit het verleden die in de nieuwe verordeningen werden verwerkt:

- bevestiging van het mondiale bereik (IcSP, PI);
- ondersteuning van de EU-belangen wereldwijd (PI);
- meer nadruk op conflictpreventie (IcSP);
- nieuwe gemeenschappelijke programmeringsbeginselen (DCI, EOF);
- meer differentiatie (DCI, ENI, EPA);
- meer nadruk op sectorale aanpak (IPA);
- duidelijke afbakening van specifieke doelstellingen (EIDHR);
- meer samenhang en complementariteit tussen het IcSP en de instrumenten voor geografische samenwerking²⁹ en met acties van het GBVB;
- ruimere ambities voor het partnerschap met Groenland (GD); en
- geharmoniseerde uitvoeringsprocedures (CIR).

²⁸ Voorbeelden:

Mededeling COM(2011)637 definitief van 13 oktober 2011: "Het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid vergroten: een agenda voor verandering",

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52011DC0637&qid=1412922281378>;

Conclusies van de Raad over "Het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid vergroten: een agenda voor verandering", 3166e vergadering van de Raad Buitenlandse Zaken, Brussel, 14 mei 2012;

De Europese consensus inzake ontwikkeling (de gezamenlijke verklaring van de Raad, het Europees Parlement en de Commissie over het ontwikkelingsbeleid van de Unie: "De Europese consensus", werd in 2005 goedgekeurd maar verscheen in het Publicatieblad C46 van 24 februari 2006, blz. 1)

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1513175956408&uri=CELEX:42006X0224\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1513175956408&uri=CELEX:42006X0224(01));

Nabuurschapsbeleid: Mededeling COM (2011)303 def., 24 mei 2011 "Inspelen op de veranderingen in onze buurlanden - een herziening van het Europees nabuurschapsbeleid": met tien landen werden overeenkomsten inzake strategische partnerschappen ondertekend: Brazilië, Canada, China, India, Japan, Mexico, de Republiek Korea, de Republiek Zuid-Afrika, de Russische Federatie, en de Verenigde Staten van Amerika;

Strategie voor slimme en duurzame groei: Mededeling COM (2010) 2020 def. van 3 maart 2010; "Europa 2020: Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei",

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52010DC2020>;

Beleid inzake handel, groei en wereldvraagstukken: Mededeling COM (2010) 612 def. van 9 november 2010 "Handel, groei en wereldvraagstukken: handelsbeleid als kernelement van de Europa 2020-strategie"; en de Europese veiligheidsstrategie: "Een veiliger Europa in een betere wereld. Europese veiligheidsstrategie", goedgekeurd door de Europese Raad, 12 december 2003.

²⁹ Bron: Coherence Report, lid 10.

Daarnaast wordt in de externe evaluaties de strategische relevantie van de thematische instrumenten³⁰ benadrukt, meer specifiek de mogelijkheid om indien nodig te handelen zonder de expliciete toestemming van het partnerland, bijvoorbeeld met betrekking tot crisisrespons, mensenrechten en democratisering in een verslechterende context, en het ondersteunen van de EU-belangen en mondiale acties over collectieve goederen, met inbegrip van klimaatverandering.

Deze brede instrumenten beslaan de EU-prioriteiten nagenoeg volledig³¹, met uitzondering van Capaciteitsopbouw voor veiligheid en ontwikkeling (CBSD)³².

Op het vlak van programmering (waar dat van toepassing is) en tenuitvoerlegging van de instrumenten is dit potentieel echter niet altijd geheel benut. In sommige landen werden acties in het kader van de instrumenten strategisch gecombineerd³³, terwijl elders de mogelijkheden om acties te combineren, niet altijd werden gebruikt³⁴.

De instrumenten hebben ook een grote ingebouwd flexibiliteit. Die flexibiliteit is nodig om op verschillende niveaus te kunnen reageren op onvoorziene omstandigheden:

- i) crisisrespons op korte termijn³⁵;
- ii) keuzeruimte bij manieren van programmeren en tenuitvoerleggen³⁶;
- iii) financiële flexibiliteit³⁷ met reservefondsen en nieuwe toewijzingen binnen en tussen instrumenten;
- iv) flexibiliteit in de meerjarige programmering met de mogelijkheid de duur van de programmering aan te passen aan de situatie ter plaatse en middelen snel te kunnen overhevelen bij grote veranderingen; en
- v) het gebruik van speciale maatregelen als bepaald in de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening³⁸.

Uit de evaluatiewerkdocumenten blijkt dat de instrumenten het, dankzij hun faciliterende aard en ruime doelstellingen, zowel voor de EU als voor veel partnerlanden makkelijker hebben gemaakt te reageren op nieuwe crises en de bijhorende gewijzigde behoeften en beleidsdoelstellingen. De mogelijkheden om middelen te herverdelen werden volledig gebruikt door de nieuwe crises die zich in de nabuurschap van de EU voordeden.

Interne middelen en fondsen die nog niet waren gereserveerd, bleken ontoereikend om de crises aan te pakken. Bijgevolg moest rubriek 4 worden verhoogd bij de tussentijdse evaluatie van het MFK en moest de EU verschillende crisisgerelateerde trustfondsen en

³⁰ Bron: Coherence Report, lid 13.

³¹ Bron: Coherence Report, lid 14.

³² Zie hoofdstuk 2 "Achtergrond" voor de wijziging van het IcSP.

³³ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 5.

³⁴ Bron: Coherence Report, lid 16.

³⁵ Bron: Coherence Report, tabel 2, blz 7.

³⁶ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5.

³⁷ Met name van het 11e EOF viel de financiële flexibiliteit erg op, bij aanvang waren nagenoeg 20 % van de fondsen niet toegewezen.

³⁸ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van IPA II, hoofdstuk 5.

coördinatiemechanismen opzetten, zoals de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije³⁹. Dankzij de trustfondsen en de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije kon de EU vrij snel reageren op de crises en aanvullende middelen vrijmaken van de EU-lidstaten en andere donoren, ook al lagen de bijdragen van de lidstaten lager dan verwacht. De respons moest ook makkelijker worden dankzij speciale maatregelen buiten de beslissingen over de reguliere programmering om.

Het is nog te vroeg om na te gaan of alle instrumenten zo zijn ontworpen dat de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie en de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling, waarin wordt gefocust op de uitvoering van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen, er doeltreffend mee kunnen worden uitgevoerd. Anderzijds zijn de nieuwe duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen en de doelstellingen van meerdere instrumenten wel op elkaar afgestemd.

De prioriteiten en sectoren waarin wordt opgetreden, zoals zij zijn bepaald in de verordeningen inzake het 11e EOF, EIDHR, ENI, DCI, IPA II, IcSP en het PI, zijn grotendeels nog steeds relevant en afgestemd op de huidige behoeften en prioriteiten. Wijzigingen aan de verordeningen zijn dus op dit moment niet aan de orde⁴⁰. Toch moet voor de toekomstige structuur van de instrumenten ook rekening worden gehouden met de lessen die uit de tussentijdse evaluatie van het MFK zijn getrokken op het vlak van beperkte financiële flexibiliteit en complexiteit van de huidige structuur, zodat er in de praktijk meer complementariteit komt en de tekorten inzake veiligheid worden weggewerkt⁴¹.

Doeltreffendheid

Er is de jongste jaren vooruitgang geboekt in heel wat partnerlanden en met heel wat thema's die met de instrumenten worden aangepakt. In recente jaarverslagen over de tenuitvoerlegging van de EU-instrumenten voor de financiering van extern optreden⁴² staan heel wat mooie voorbeelden voor alle doelstellingen, ook in soms moeilijke omstandigheden (bijvoorbeeld in de nabuurschap en Afrika ten zuiden van de Sahara). Bijvoorbeeld:

- de hervorming van het openbaar bestuur in Georgië;
- de daling met 90 % van de armoede in Vietnam het jongste decennium;
- de stabilisering in Colombia na het vredesakkoord (door korte- en langetermijnacties⁴³); en
- de ondersteuning van opleiding voor personeel van kerncentrales in Oekraïne om de veiligheid te verbeteren.

Hoe efficiënt de instrumenten hun doelstellingen bereiken, is echter moeilijk te meten, onder andere omdat het moeilijk is te bepalen wat een geschikt monitoring- en evaluatiesysteem op instrumentniveau is. Daarnaast kan een aantal resultaten enkel op per land of per sector

³⁹ Zie bijlagen voor de financiële opsplitsing voor verdere details over de EU-trustfondsen en de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije.

⁴⁰ Met uitzondering van het voorstel over CBSD, zie hoofdstuk 2 "Achtergrond".

⁴¹ Zie "Conclusies" in hoofdstuk 5 en het Coherence Report, lid 65.

⁴² Zie bijvoorbeeld het "Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van externe maatregelen in 2015", SWD(2016)456 final van 19 december 2016.

⁴³ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 5.

worden gemeten, en niet worden samengevoegd op instrumentniveau, onder meer doordat de landen en thema's erg verschillend zijn. In een paar gevallen (b.v. EOF en DCI) zijn indicatoren op hoog niveau in verband met de millenniumdoelstellingen (tot 2015) en de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (sinds 2015) opgenomen in de rechtsgrondslag en worden zij ook gebruikt om algemene vooruitgang te meten⁴⁴, maar zij zijn:

- i) niet rechtstreeks toe te schrijven aan de acties in het kader van de instrumenten;
- ii) beïnvloed door meerdere externe factoren (bijvoorbeeld regeringsbeleid, ingrepen van andere donoren en de internationale context) en
- iii) niet geschikt om kenmerken van de instrumenten als bijvoorbeeld flexibiliteit te beoordelen.

Sinds de oprichting van de instrumenten heeft de Commissie inspanningen geleverd en de verslaglegging over de resultaten van projecten en programma's verbeterd. Zo werd in 2015 gestart met het EU-kader voor de resultaten op het gebied van internationale samenwerking en ontwikkeling⁴⁵, dat in juli 2016 een eerste verslag over een aantal resultaten⁴⁶ opleverde. Vergelijkbare kaders en strategische en operationele indicatoren werden specifiek voor IPA II en het PI opgezet⁴⁷. Toch blijven verdere inspanningen nodig op het niveau van de instrumenten om te zorgen voor een duidelijk monitoring- en evaluatiesysteem waarmee wordt uitgelegd hoe de EU de veranderingen zal meten.

Voor de doeltreffendheid van een instrument is het van groot belang welke uitvoeringsmaatregelen er bestaan⁴⁸. De vereenvoudigingen die in de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening werden ingevoerd, bijvoorbeeld de mogelijkheid om subsidies door te geven of subsidies te verstrekken aan entiteiten zonder rechtspersoonlijkheid, hebben de doeltreffendheid van het EIDHR vergroot⁴⁹. Dankzij uitzonderingen kan crisisrespons in het kader van het IcSP even snel verlopen als humanitaire hulp⁵⁰.

De invoering van de mogelijkheid tot begrotingssteun en de bijhorende beleidsdialoog in het kader van IPA II hebben een belangrijke rol gespeeld in het verbeteren van de beleidsdialoog ter ondersteuning van verdere hervormingen en stabilisatieprogramma's in begunstigde landen. Dit gold met name voor de Westelijke Balkan waar deze mogelijkheid voor het eerst

⁴⁴ Zie bijlage 4 bij deel 2/2 van het werkdokument van de diensten van de Commissie bij het "Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van externe maatregelen in 2015", SWD(2016)456 final van 19 december 2016. https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/annual-report-swd-part-2-2016-456-20161221_en.pdf

⁴⁵ Meer informatie over het EU-kader voor de resultaten op het gebied van internationale samenwerking en ontwikkeling via https://ec.europa.eu/europeaid/devcos-results-framework_en

⁴⁶ In dit verslag wordt een aantal resultaten besproken die werden geboekt via door de EU gefinancierde ontwikkelingssamenwerkingsprojecten en -programma's die midden 2013 en midden 2014 in EU-partnerlanden werden afgewerkt. Zie https://ec.europa.eu/europeaid/eu-international-cooperation-and-development-first-report-selected-results-july-2013-june-2014_en

⁴⁷ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 3, en werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van IPA II, hoofdstuk 5.

⁴⁸ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5. Dankzij jaarprogramma's voor verkiezingswaarnemingsmissies kan er snel worden ingespeeld op wijzigingen in de verkiezingskalenders in partnerlanden.

⁴⁹ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het EIDHR, hoofdstuk 5.

⁵⁰ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 5.

werd geïntroduceerd⁵¹. Ook de regelingen voor begrotingssteun aan Groenland hebben geleid tot een beter systeem voor het beheer van overheidsfinanciën en nationale overheidsdiensten die beter in staat zijn beleid te plannen en uit te voeren⁵². Toch vinden de belanghebbende partijen de EU-procedures (die voortvloeien uit het Financieel Reglement) nog steeds lang en omslachtig⁵³.

Op het vlak van de integratie van EU-prioriteiten is in sommige programma's inzake klimaatverandering en milieu al aanzienlijke vooruitgang geboekt⁵⁴. Gezien de omvang van de problemen moet er echter nog heel wat worden gedaan aan de integratie van deze aspecten in alle sectoren⁵⁵. Aan de integratie van mensenrechten, gendergelijkheid en vrouwenemancipatie wordt nog steeds gewerkt, al zijn er al een aantal positieve boodschappen gebleken in de studie⁵⁶ over de tenuitvoerlegging van het EU-genderactieplan II⁵⁷, met name voor het IcSP. Uit de externe evaluaties blijkt over het algemeen dat de weerstand of het gebrek aan interesse van partnerregeringen om mensenrechten te ondersteunen, vaak een groot probleem vormt voor de tenuitvoerlegging.

Efficiëntie

Het niveau van de huishoudelijke uitgaven wijst erop dat de begrotingen van de instrumenten efficiënt worden beheerd⁵⁸.

Ook al is de organisationele performantie over het geheel genomen efficiënt, toch zijn er betrokken partijen die de tenuitvoerlegging van de instrumenten in sommige gevallen administratief belastend vinden. Volgens sommige belanghebbenden richt de Commissie zich meer op procedures dan op beleidsdoelstellingen en resultaten. Dat verschillende beleidslijnen op elkaar moeten worden afgestemd en dat internationale toezeggingen als eigen inbreng en

⁵¹ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van IPA II, hoofdstuk 5.

⁵² Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over het besluit van de Raad inzake de betrekkingen tussen de Europese Unie, enerzijds, en Groenland en het Koninkrijk Denemarken, anderzijds (besluit inzake Groenland), hoofdstuk 6.

⁵³ Bron: bijvoorbeeld werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het EIDHR, Conclusies.

⁵⁴ Bijdragen voor het klimaat van het 11e EOF stegen van 3,3 % in 2014 tot 23,6 % in 2016, en bijdragen voor klimaatverandering van het DCI stegen van 17,7 % in 2014 tot 24,9 % in 2016. Bron: indicator 12b, EU-kader voor de resultaten op het gebied van internationale samenwerking en ontwikkeling met input van het OESO/DAC Creditor Reporting System.

⁵⁵ Bron: bijvoorbeeld werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het DCI, hoofdstuk 5; werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het EOF, hoofdstuk 5.

⁵⁶ Bron: "EU gender action plan 2016-2020 at year one: European implementation assessment by the European Parliament"

http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU%282017%29603256

⁵⁷ Het genderactieplan 2016-2020 is het EU-kader voor het ondersteunen van gendergelijkheid en emancipatie van vrouwen en meisjes in externe betrekkingen. In de eerder genoemde Europese uitvoeringsbeoordeling door het Europees Parlement wordt gesteld dat gendergelijkheid en emancipatie van vrouwen in partnerlanden dankzij de EU gangbare begrippen zijn geworden in partnerlanden en dat de EU heel wat lessen heeft getrokken uit het eerdere genderactieplan (2010-2015). Het IcSP werd met name geprezen om de resultaten die tot nog toe werden geboekt op het vlak van betrokkenheid met vrouwenngo's of -maatschappelijke organisaties over de "samenleving als geheel"-aanpak.

⁵⁸ Zie het werkdocument van de diensten van de Commissie bij het "Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van externe maatregelen in 2015", SWD(2016)456 final van 19 december 2016.

partnerschap moeten worden nagekomen, leidt tot zware procedures. Andere verordeningen (zoals de comitologieverordening⁵⁹) maken de tenuitvoerlegging van de instrumenten complexer en langer.

In vergelijking met de instrumenten uit het MFK 2007-2013 werd op het vlak van efficiëntie een bescheiden winst geboekt. Zo werd het aantal thematische DCI-programma's van vijf naar twee verlaagd, al blijven er nog wel strikte regelingen binnen het programma inzake mondiale collectieve goederen en uitdagingen aangezien er vijf verschillende begrotingslijnen werden gecreëerd⁶⁰. In de programmeringsprocedures van DCI, EOF, ENI en IPA werd de efficiëntie vergroot met een paar ingrepen die volgden uit de vereenvoudigingsprocedures (bijvoorbeeld bij voorkeur nationale in plaats van EU-landenstrategieën gebruiken en indicatieve meerjarenprogramma's vervangen door gezamenlijke programmeringsdocumenten onder bepaalde kwaliteitsvoorwaarden).

In verband met geografische instrumenten worden de beginselen van eigen inbreng en partnerschap bewaakt dankzij een lange programmeringsprocedure. Bij het EOF houden de procedures ook de betrokkenheid in van de nationale/regionale ordonnateurs; zij worden - met name op regionaal niveau - vaak gezien als een belemmering voor doeltreffendheid. Een veel gegeven verklaring heeft te maken met de capaciteit, hoewel er toch gewone steun voor capaciteitsopbouw wordt verleend⁶¹.

De gemeenschappelijke uitvoeringsverordening was een nieuw en vereenvoudigend aspect van het MFK 2014-2020 voor de instrumenten van de EU-begroting waarop dit verslag betrekking heeft, dat grotendeels werd overgenomen in de uitvoeringsverordening van het 11e EOF. Doordat de regels werden geharmoniseerd en de verschillen in interpretatie tussen de externe financieringsinstrumenten beperkt, blijkt uit de externe evaluaties een - zij het bescheiden - efficiëntiewinst dankzij de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening. Zo zorgt de rechtstreekse financiering er bijvoorbeeld bij het EIDHR (in bepaalde gevallen) en met name bij het IcSP voor dat de tenuitvoerlegging in crises of dringende situaties sneller verloopt.

Interne en externe samenhang, complementariteit en synergieën tussen externe financieringsinstrumenten

Elk instrument heeft zijn eigen reikwijdte op basis van de thema's die het aanpakt (EIDHR, INSC, IcSP en PI kunnen wereldwijd worden toegepast) of de geografische gebieden waarop het betrekking heeft (DCI, EOF, ENI, GD en IPA II in samenhang met specifieke thema's).

Uit hun specifieke uitvoeringsbepalingen blijkt dat drie instrumenten duidelijk zijn ontworpen als aanvulling op andere:

- 1) EIDHR (onafhankelijke en flexibele acties);
- 2) IcSP (snelle reactie met korte- en langetermijnacties); en

⁵⁹ Comitologie verwijst naar een procedure waarbij de comités met vertegenwoordigers uit de lidstaten helpen bij het maken, goedkeuren en uitvoeren van EU-wetgeving. Zie de comitologieverordening: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=celex%3A32011R0182>

⁶⁰ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het DCI, hoofdstuk 5.

⁶¹ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het 11e EOF, hoofdstuk 5.

- 3) PI (acties in het belang van de EU en/of met wederzijds belang die niet kunnen worden gefinancierd via DCI, ENI of IPA II)⁶².

De interne samenhang binnen de instrumenten is grotendeels voldoende dankzij herziene instructies voor geografische programmering, concentratie van sectoren, passende besluitvormingsprocedures en betere systemen voor kwaliteitsbeoordeling. Toch zijn er op het niveau van de EU-delegaties aanzienlijke verschillen waar te nemen.

De evaluatiewerkdocumenten bevatten een aantal voorbeelden van complementariteit tussen de instrumenten. Zo ondersteunen bijvoorbeeld het EIDHR en het PI een aantal acties die andere geografische instrumenten niet kunnen financieren, zoals samenwerking met maatschappelijke organisaties over mensenrechtenkwesies of samenwerking met geïndustrialiseerde landen⁶³.

Ook werden doeltreffende synergieën tussen het IcSP (dat zonder programmering op korte termijn kan reageren) en de geografische instrumenten gevonden. Toch wordt doeltreffende follow-up nog gehinderd door te weinig flexibiliteit bij de procedures van de meeste andere instrumenten waar wel lange programmeringsperiodes voor nodig zijn⁶⁴.

De samenhang tussen de instrumenten kan nog worden verbeterd, met name door de instrumenten te stroomlijnen en de grenzen te doen vervagen tussen geografische (11e EOF, ENI, DCI en IPA II) en thematische instrumenten of programma's (thematische programma's binnen het DCI, IcSP en PI) die op dezelfde gebieden kunnen worden ingezet⁶⁵. De specifieke reikwijdte van de geografische instrumenten heeft strategisch en coherent samenwerken met sommige partnerlanden bemoeilijkt. Drie geografische instrumenten worden gebruikt in Afrika (EOF, DCI en ENI) en samenwerking op continentaal niveau wordt gefinancierd uit zowel het DCI (pan-Afrikaans programma) als - iets beperkter - uit het 11e EOF (intra-ACS-programma)⁶⁶. Het is ook moeilijk gebleken om bruggen te bouwen tussen verschillende regio's aangezien bijvoorbeeld de betrekkingen van de EU met het Caribisch Gebied en Latijns-Amerika vallen onder zowel het DCI als het EOF.

Beleidscoherentie voor ontwikkeling⁶⁷ heeft aan belang gewonnen. Dat steun voor handelsbeleid bij ontwikkeling in regionale samenwerking wordt geanalyseerd, toont de toenemende belangstelling aan voor de samenhang tussen handel en ontwikkeling⁶⁸. Ook de

⁶² Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI voor samenwerking met derde landen, hoofdstuk 2.

⁶³ Ook met sommige strategische partnerlanden als Brazilië, China, India en Mexico.

⁶⁴ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 5.

⁶⁵ Bron: Coherence Report, lid 33.

⁶⁶ Bovendien verstrekte het gedeelte crisisrespons van het IcSP 33 % van zijn middelen aan Afrika in de betrokken periode.

⁶⁷ Via de beleidscoherentie voor ontwikkeling probeert de EU rekening te houden met de ontwikkelingsdoelstellingen in al haar beleidsdaden die een mogelijk effect hebben op de ontwikkelingslanden. Er wordt gestreefd naar zo weinig mogelijk tegenstrijdigheden en zo veel mogelijk synergieën tussen verschillende EU-beleidsmaatregelen ten bate van ontwikkelingslanden en de doeltreffendheid van ontwikkelingssamenwerking. Beleidscoherentie ter ondersteuning van ontwikkelingsdoelstellingen werd voor het eerst in EU-wetgeving opgenomen in 1992 en verder versterkt in het Verdrag van Lissabon (artikel 208 van het Verdrag betreffende de werking van de EU), zodat de EU op internationaal vlak een pionier ter zake werd.

⁶⁸ Zie het 5e verslag over de samenhang in het EU-beleid voor ontwikkeling 2015:

https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en

samenhang tussen veiligheid, ontwikkeling en humanitaire hulp krijgt meer politieke aandacht.

Wat de geografische instrumenten (DCI, ENI en 11e EOF) betreft blijkt uit sommige externe evaluaties dat op het vlak van samenhang tussen de prioriteiten van het partnerland en de EU, er een tendens is naar voornamelijk door de EU gestuurde agenda's tijdens de programmering. Nochtans werden de belanghebbende partijen uitvoerig geraadpleegd tijdens de programmering en de uitvoering van projecten en werden, met name bij het EOF, meerjarige programmeringsdocumenten en jaarlijkse acties medeondertekend. Dit schijnbare onevenwicht tussen de EU-belangen en de internationale waarden en partnerschapsbeginselen moet worden gezien in het nieuwe beleidskader van de universeel overeengekomen Agenda 2030 en duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen⁶⁹.

Meerwaarde

De meerwaarde van de instrumenten van de EU zit in de combinatie van verschillende factoren⁷⁰:

- i) de bekwaamheid en deskundigheid van de EU⁷¹;
- ii) de aard van de EU als supranationale entiteit, en de neutraliteit, politieke invloed en hefboomwerking die daar mogelijk uit voortvloeien⁷²;
- iii) geografische verspreiding van sommige instrumenten⁷³, en de aanwezigheid in kwetsbare contexten waar minder ontwikkelingspartners en aanzienlijk minder middelen beschikbaar zijn⁷⁴;
- iv) de reikwijdte van de instrumenten en nadere bepalingen (zoals begrotingssteun, subsidies, indirect beheer, blendingfaciliteiten en snelle besluitvorming voor crisisrespons); en
- v) het vermogen van de EU om gezamenlijke acties te leiden (bijvoorbeeld gezamenlijke programmering en gezamenlijke uitvoering), met name met lidstaten.

Andere factoren zijn de inzetbaarheid van de instrumenten op verschillende niveaus (nationaal, regionaal, continentaal, ...) om in te grijpen, de voorspelbaarheid van de middelen (met name het EOF dat niet is onderworpen aan het jaarperiodiciteitsbeginsel van de EU-begroting⁷⁵), de nadruk op regionale samenwerking⁷⁶ en de unieke positie van de EU om toetredingslanden via het IPA voor te bereiden op EU-lidmaatschap.

⁶⁹ Bron: Coherence Report, lid 51-53.

⁷⁰ Bron: Coherence Report, lid 37 en hoofdstuk 5 van het werkdokument van de diensten van de Commissie, die als bijlage bij dit verslag zijn gevoegd.

⁷¹ Zie bijvoorbeeld de centra van thematische expertise die de Commissie heeft opgericht. Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van IPA II, hoofdstuk 5. Of in het PI bijvoorbeeld de expertise van de EU op het vlak van technische normen, Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, bijlage 3.

⁷² De EU wordt door de dialogopartners voornamelijk gezien als een actor die niet de belangen van een specifiek land verdedigt of voorop stelt; dat is met name van belang voor de EU als actor voor vrede en veiligheid bij crisisrespons in het kader van het IcSP en voor verkiezingswaarnemingsmissies in het kader van het EIDHR.

⁷³ De mondiale reikwijdte van het EIDHR, met inbegrip van verkiezingswaarnemingsmissies en het PI (hoewel toegespitst op strategische partners).

⁷⁴ Met name het EOF en de thematische component van het DCI.

⁷⁵ De jaarperiodiciteit is het begrotingsbeginsel dat uitgaven en inkomsten worden geprogrammeerd en geautoriseerd voor een periode van één jaar die start op 1 januari en eindigt op 31 december. Bron: Artikel 9 van

De meer gespecialiseerde instrumenten hebben een specifieke meerwaarde die verband houdt met hun reikwijdte. Zo is het IcSP bijvoorbeeld snel, flexibel, in staat zich aan te passen aan veranderende contexten, en aanwezig in gebieden waar andere actoren niet aanwezig zijn⁷⁷, en kan het EIDHR in actie komen in gevoelige mensenrechtensituaties zonder toestemming van de regering van de partner.

Hefboomeffect

Er zijn voorwaarden om het de instrumenten mogelijk te maken de beleidsdialoog op het niveau van het land te versterken, met name als programma's worden uitgevoerd via begrotingssteun⁷⁸. Het PI onderbouwt de beleidsdialoog/partnerschappen met derde landen via steun aan specifieke samenwerkingsactiviteiten (op basis van wederzijds belang) om de EU-belangen te ondersteunen en een uniek hefbomeffect te creëren⁷⁹.

Een ander belangrijk hefbomeffect vloeit voort uit de rol die de EU-delegaties hebben als coördinator voor donoren: ondersteunen van complementariteit en samenhang tussen de verschillende EU-actoren en vergroten van de zichtbaarheid van de EU. Dit is met name het geval voor gezamenlijke programmeringsprocedures⁸⁰.

De gespecialiseerde instrumenten worden ook ingezet voor doelgerichte beleidsdialoog, bijvoorbeeld via het INSC of het EIDH voor verkiezingswaarneming. Het IcSP heeft bijgedragen als hefboom voor de EU-beleidsdialoog door te zorgen voor een verhoging van de donormiddelen die in een conflictgevoelige kwestie werden uitgegeven⁸¹. Uit de evaluaties blijken ook nadelen voor de hefboomwerking bij de versterkte beleidsdialoog over mensenrechten en fundamentele waarden. De nadelen hadden met name te maken met de afnemende aanvaarding van het liberaal-democratische model van ontwikkeling, het dalende belang van officiële ontwikkelingshulp en de opkomst van nieuwe actoren⁸².

De financiële hefboomwerking van de instrumenten is groot genoeg, voornamelijk dankzij de blending-mogelijkheden (bijvoorbeeld voor DCI, EOF, ENI en IPA)⁸³. Ook de oprichting van trustfondsen heeft voor een financiële hefboom gezorgd⁸⁴, al was dan niet altijd op het verhoopte niveau.

Verordening nr. 966/2012 over de financiële regels die van toepassing zijn op de algemene begroting van de Unie:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0966>

⁷⁶ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van IPA II, hoofdstuk 5.

⁷⁷ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het IcSP, hoofdstuk 2.

⁷⁸ Bronnen: werkdokument van de diensten van de Commissie over het ENI, hoofdstuk 5, en werkdokument van de diensten van de Commissie over IPA II, hoofdstuk 5.

⁷⁹ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5.

⁸⁰ Zie externe evaluatie over gezamenlijke programmering:

https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-eu-joint-programming-process-development-cooperation-2011-2015_en

⁸¹ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over het IcSP, hoofdstuk 5.

⁸² Bron: Coherence Report, kader 1, blz. 5.

⁸³ Bronnen: bijvoorbeeld werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het DCI, hoofdstuk 5, en werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van EOF, hoofdstuk 5.

⁸⁴ Zie tabel 3 in de bijlage voor de financiële opsplitsing.

Mogelijkheden voor vereenvoudiging

Kosten-efficiënte en doeltreffende uitvoeringsmechanismen zijn noodzakelijk om de performantie van de instrumenten te verhogen. De Commissie is begonnen met een vereenvoudigingsprocedure door de meerjarige programmeringsrichtlijnen en de jaarlijkse besluitvormingsprocedures te herzien. Toch zien de belanghebbende partijen het totale aantal instrumenten en een aantal instrumenten in het bijzonder nog steeds als ingewikkeld, administratief belastend en te weinig flexibel op financieel vlak. De gedetailleerde verdeling van de begroting in het DCI voor zowel de geografische als de thematische programma's maakt het instrument complexer en strikter, beperkt de mogelijkheden om middelen over te hevelen tussen doelstellingen en om prioriteiten binnen het instrument te wijzigen, met name in het geval van noodsituaties en crises.

Vóór het MFK 2014-2020 had elk instrument zijn eigen uitvoeringsregels waardoor de uitvoering binnen het MFK 2007-2013 erg uiteenlopend verliep. De gemeenschappelijke uitvoeringsverordening, waar de uitvoeringsverordening voor het EOF⁸⁵ grotendeels op is afgestemd, heeft bijgedragen aan het voorkomen van verschillen en interpretatieproblemen⁸⁶. Sinds 2014 werden de inspanningen om de externe betrekkingen te vereenvoudigen toegespitst op het wegwerken van overbodige lasten, op meer flexibiliteit en op minder complexiteit op uitvoeringsniveau voor externe partners. Er zijn nog vereenvoudigingen gepland, maar daarvoor moeten de Raad en het Europees Parlement eerst het financieel reglement wijzigen; de Commissie heeft daarvoor een herziening voorgesteld⁸⁷.

Bijdrage aan een samenhangend extern optreden van de EU

De EU zorgt voor de veiligheid en welvaart van Europeanen door actief betrokken te zijn in de wereld, haar belangen uit te dragen en haar waarden als democratie, de rechtsstaat en de bescherming van de mensenrechten hoog te houden. Het EU-beleid inzake extern optreden⁸⁸ omvat internationale afspraken als de Agenda 2030 en het Klimaatverdrag van Parijs, samen met onder andere de integrale strategie voor het buitenland en veiligheidsbeleid van de EU, de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling, het hernieuwde partnerschap tussen de EU en Afrika, het herziene Europese nabuurschapsbeleid, het uitbreidingsbeleid en de consensus over humanitaire hulp; samen vormen zij het kader dat de EU nodig heeft om haar doelstellingen te bereiken.

Het instrumentarium van de EU voor extern beleid omvat ontwikkelingssamenwerking, diplomatie, acties op het vlak van vrede, veiligheid en defensie, economische samenwerking, uitbreiding, humanitaire hulp en civiele bescherming, nauwere betrekkingen met de nabuurschap, macro-financiële steun, partnerschap inzake wereldwijde problemen en handel. Binnen dat instrumentarium zijn de instrumenten goed voor ruim driekwart van de in het huidige MFK beschikbare middelen. Zoals wordt uiteengezet in de evaluatiewerkdocumenten dragen zij al sinds 2014 bij aan het externe optreden van de EU.

⁸⁵ Verordening (EU) 2015/323 van de Raad van 2 maart 2015 inzake het financieel reglement van toepassing op het 11e Europees Ontwikkelingsfonds (PB L 58 van 3.3.2015, blz. 17).

⁸⁶ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van de gemeenschappelijke uitvoeringsverordening, blz. 8.

⁸⁷ Voorstel COM(2016) 605 final van de Commissie van 14 september 2016.

⁸⁸ Zie artikel 3, lid 5, en artikel 21, van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Om de EU doeltreffender te maken bij het ondersteunen van stabiliteit, veiligheid en duurzame ontwikkeling in partnerlanden, heeft de Commissie een voorstel goedgekeurd om de IcSP-verordening te wijzigen⁸⁹. Met die wijziging wordt de lacune gedicht in het vermogen van de EU om steun te bieden bij de opbouw van de capaciteit van de EU-partners in de veiligheidssector en kan de EU militaire actoren ondersteunen in uitzonderlijke en duidelijk omschreven omstandigheden.

Dankzij gezamenlijke programmering met lidstaten en andere donoren is een meer samenhangend en zichtbaar antwoord van de EU op de ontwikkeling van partnerlanden tot stand gekomen. Uit een specifieke evaluatie⁹⁰ die in maart 2017 werd gepubliceerd, blijkt dat vooruitgang werd geboekt met de gezamenlijke programmering met lidstaten, die, hoewel ze zich nog in een pril stadium bevindt, waardevol is voor de EU en haar lidstaten. Er moet nog meer voor worden gezorgd dat de partnerlanden zich de procedures eigen maken en resultaten boeken.

Hoewel de geografische instrumenten in partnerlanden voornamelijk werken met de autoriteiten, blijft de samenwerking met maatschappelijke organisaties een constante in alle instrumenten. Zo wordt de capaciteit van de organisaties versterkt en kan het maatschappelijk middenveld hervormingen stimuleren en regeringen ter verantwoording roepen. Sommige instrumenten en programma's, zoals het EIDHR en het DCI CSO/LA, zijn in de eerste plaats bedoeld om het maatschappelijk middenveld te ondersteunen.

Het nauwe verband tussen intern en extern beleid is vanzelfsprekend bij bijvoorbeeld de migratiecrisis, waar coördinatie en complementariteit tussen instrumenten noodzakelijk was. De prioriteiten van het interne EU-beleid zijn zo goed mogelijk en op een coherente en consequente manier geïntegreerd in het externe optreden, om de belangen van de EU te beschermen en oplossingen van wederzijds belang te stimuleren; het feit dat het PI gespecialiseerd is in de relatie intern-extern beleid, was hierbij erg nuttig.

Om de externe belangen goed te dienen en wereldwijde doelstellingen te bereiken, werd gestreefd naar nauwere samenwerking tussen de interne en externe diensten van de EU⁹¹ zodat de aanpak coherent was en dubbel werk en overlappingen werden voorkomen. Om te komen tot meer coherentie, om te zorgen dat de acties van de EU wederzijds versterkend werken en om tegenstrijdigheden in de aanpak te voorkomen, moeten de externe diensten een volledig overzicht hebben van de activiteiten die buiten de EU plaatsvinden, met name op het vlak van wereldwijde problemen als klimaatverandering, biodiversiteit of terrorismebestrijding. Met de huidige programmeringsdocumenten, die betrekking hebben op een bepaald land, een bepaalde regio of een bepaald continent, is het moeilijk om een duidelijk overzicht te krijgen⁹².

⁸⁹ Zie hoofdstuk 2 "Achtergrond" voor meer informatie.

⁹⁰ Zie externe evaluatie van EU-gezamenlijke programmeringsprocedures voor ontwikkelingssamenwerking (maart 2017) http://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-eu-joint-programming-process-development-cooperation-2011-2015_en

⁹¹ Bron: werkdokument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5.

⁹² Zie bijvoorbeeld de beschrijving van instrumenten die actief zijn in Afrika in hoofdstuk 4 over "Interne en externe samenhang, complementariteit en synergieën tussen externe financieringsinstrumenten".

Bijdrage aan de EU-prioriteiten inzake slimme, duurzame en inclusieve groei

Slimme, duurzame en inclusieve groei staat centraal in de externe bijstand van de EU. De instrumenten dragen bij aan slimme groei met steun aan handelsgerelateerde projecten en de ontwikkeling van een collectieve aanpak van klimaatverandering en milieu.

Overeenkomstig de agenda voor verandering⁹³, die erop gericht is het effect en de doeltreffendheid van de externe bijstand van de EU te vergroten, moet de EU-bijstand op landniveau worden toegespitst op ten hoogste drie concentratiesectoren in de meeste partnerlanden. De EU-bijstand wordt intussen toegespitst op twee prioritaire gebieden van de agenda voor verandering, waarvan inclusieve en duurzame groei voor menselijke ontwikkeling er één is⁹⁴.

IPA II heeft een duidelijke doelstelling: het verbeteren van de economische en sociale ontwikkeling van de partnerlanden om de doelen van de Europa 2020-strategie inzake slimme, duurzame en inclusieve groei te bereiken. De ontwikkelingsinstrumenten zijn sterk gericht op slimme, duurzame en inclusieve groei, wat tot uiting komt in de acties die zijn goedgekeurd in de verschillende jaarlijkse actieprogramma's⁹⁵. Het PI en het besluit inzake Groenland dragen ook bij aan deze EU-prioriteiten. Een van de specifieke doelstellingen van het PI is het stimuleren van de internationale dimensie van de Europa 2020-strategie in al haar aspecten (bijvoorbeeld banen, groei, investeringen, kmo's).

De Commissie heeft sinds 2008 blendingfaciliteiten opgezet in verschillende delen van de wereld, waardoor investeringen werden gefaciliteerd, om duurzame economische ontwikkeling te stimuleren. Deze blendingoperaties hadden betrekking op verschillende sectoren (infrastructuurprojecten, financiering van micro- en kleine en middelgrote ondernemingen, ...) en hun meerwaarde hangt af van de specifieke doelstelling waarop zij gericht zijn en van de economische omstandigheden in het desbetreffende land (bijvoorbeeld het macro-economische kader, gunstig ondernemingsklimaat, investeringsklimaat).

Langetermijneffect

Uit de externe evaluaties blijkt dat er voor de hand liggende problemen zijn bij het meten van het langetermijneffect van de instrumenten die nog maar ten dele zijn ten uitvoer gelegd; bij sommige instrumenten is bovendien nog maar net gestart met de uitvoering van een aanzienlijk aantal projecten en programma's en werden in heel wat gevallen nog geen referentiewaarden bepaald.

In sommige evaluaties kon wel worden gekeken naar de verwezenlijkingen van eerdere instrumenten en viel zo een positieve tendens waar te nemen in de kernindicatoren. Zo heeft het DCI de jongste jaren kunnen bijdragen aan het opstellen van 50 nationale en regionale

⁹³ COM(2011) 637 van 13 oktober 2011.

⁹⁴ Bron: Werkdocument van de diensten van de Commissie bij het "Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van externe maatregelen in 2015", SWD(2016)456 final van 19 december 2016.

⁹⁵ Bron: Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van externe maatregelen in 2015, SWD(2016)456 final van 19 december 2016.

klimaatstrategieën; in de nabuurschap hebben sommige landen, ondanks de moeilijke omstandigheden (de wereldwijde economische crisis, regionale crises, burgeroorlogen, terrorisme, migratiecrisis, ...), aanzienlijke vooruitgang geboekt op bepaalde bestuursgebieden (bijvoorbeeld Georgië op het vlak van openbaar bestuur). De tussentijdse evaluatie van het PI toont aan dat de geboden steun op schema ligt om de gewenste effecten te behalen⁹⁶.

Hoe de instrumenten het doen ten opzichte van hun doelstellingen hangt af van een aantal externe factoren waarop de instrumenten geen vat hebben, bijvoorbeeld nationale betrokkenheid, politieke wil en het administratief vermogen van een land. Niet of te laat optreden in externe betrekkingen zou catastrofaal zijn als er meer instabiliteit, conflicten of oorlog komt, met name in de nabuurschap, waarvan de gevolgen ook voelbaar zouden kunnen zijn in de EU.

5. Conclusies

De huidige set instrumenten is nog steeds relevant en faciliterend genoeg. Er is op dit moment geen reden om ze via wetgevingsvoorstellen of gedelegeerde handelingen te wijzigen.

De werkdocumenten van de diensten die bij dit verslag horen, bevatten wel een aantal aspecten waar aandacht aan moet worden besteed om de uitvoering van het externe optreden van de EU te verbeteren en lessen te trekken voor de nieuwe generatie instrumenten.

Met de kwesties die in de verschillende externe evaluaties aan bod zijn gekomen, zal in de resterende uitvoeringsperiode van de huidige instrumenten en bij de voorbereiding van de nieuwe instrumenten rekening worden gehouden. Meer bepaald:

- De Agenda 2030 is cruciaal aangezien het ambitieuze universele duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen bevat en gebaseerd is op partnerschappen tussen verschillende belanghebbenden, waarbij wordt gewezen op het belang van een agenda die niets te maken heeft met steun en van verbanden tussen doelstellingen, met inbegrip van de samenhang tussen veiligheid en ontwikkeling. Met de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen moet op consequente en coherente wijze rekening worden gehouden in het externe optreden van de EU. Zoals bepaald in de Agenda 2030 bevatten de integrale strategie en de nieuwe Europese consensus inzake ontwikkeling een nieuwe visie op het externe optreden van de EU⁹⁷.
- Het belang van het stimuleren van fundamentele waarden en mensenrechten staat centraal in de instrumenten, maar uit de externe evaluaties blijkt dat het in heel wat landen moeilijker wordt om deze agenda te promoten en er vooruitgang mee te boeken, en dat in heel wat landen maatschappelijke organisaties minder ruimte krijgen. Zo wordt het voor de EU moeilijker om aan deze belangrijke aspecten te werken en komt ook een andere bron van mogelijke spanning aan het licht tussen een aantal fundamentele aspecten van het externe optreden van de EU en de beginselen van eigen inbreng en partnerschap.

⁹⁶ Bron: werkdocument van de diensten van de Commissie over de evaluatie van het PI, hoofdstuk 5.

⁹⁷ Zie ook de verklaring van Rome van 25 maart 2017.

- In de huidige context van veelvuldige crises en conflicten moet het meerjarig financieel kader van de EU snel kunnen worden aangepast aan veranderende prioriteiten en onvoorziene omstandigheden, en moet hulp snel ter plaatse kunnen worden verstrekt⁹⁸. De instrumenten vergen ook financiële flexibiliteit en andere vormen van flexibiliteit die nodig zijn om via het externe optreden te kunnen reageren op de mondiale problemen waarmee de EU te maken krijgt. Deze flexibiliteit moet op verschillende niveaus worden opgebouwd. Om te beginnen moeten in de begroting substantiële reserves worden aangehouden via meerjarige programmering, en moet de uitvoering eenvoudiger en daardoor doeltreffender worden.
- De balans tussen langetermijnverbintenissen om hervormingen in partnerlanden te steunen en kortetermijnacties moet worden herbekeken. Er is spanning tussen voorspelbaarheid - die te maken heeft met verbintenissen op het vlak van doeltreffendheid van de hulp - en de flexibiliteit van de externe bijstand van de EU.
- Er moet worden nagedacht over de toekomstige ambities op het vlak van vrede en veiligheid in het externe optreden⁹⁹. Op basis van recente ervaringen blijft een snelle en flexibele capaciteit voor crisisrespons noodzakelijk.
- De reeds aanwezige coherentie tussen de instrumenten zou nog kunnen worden verbeterd door hun aantal te optimaliseren. Zo zou er betere interactie op operationeel niveau zijn, met name tussen geografische en thematische instrumenten en programma's die op dezelfde gebieden kunnen ingrijpen.
- Het stroomlijnen van de EU-prioriteiten, dat op het vlak van bijvoorbeeld klimaatverandering en milieubescherming erg geslaagd is, blijkt in sommige gevallen moeilijk, met name door weerstand bij partnerlanden, mogelijke spanning tussen het voortzetten van de EU-agenda (bijvoorbeeld meer optreden op het vlak van mondiale collectieve goederen en uitdagingen of inzake migratie en veiligheid) en de beginselen van eigen inbreng en partnerschap.
- Het verband tussen doelstellingen van intern en van extern beleid moet duidelijk worden omschreven. Er moeten alternatieven voor deze samenwerking worden ontwikkeld op basis van de ervaring met het DCI-programma voor mondiale collectieve goederen en uitdagingen en met het PI, dat een mondiale reikwijdte heeft.
- De graduatie in het DCI hield met opzet een beperking in van het vermogen van de EU om samen te werken met hogermiddeninkomenslanden via bilaterale samenwerking. De EU moet blijven streven naar samenwerking met alle landen, ook de meer geavanceerde ontwikkelingslanden en strategische partners, overeenkomst Agenda 2030 en de Europese consensus inzake ontwikkeling.

⁹⁸ Bron: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad "Tussentijdse evaluatie/herziening van het meerjarig financieel kader 2014-2020 Een resultaatgerichte EU-begroting", COM (2016) 603 final van 14 september 2016.

⁹⁹ Commissie COM (2017)2025 van 1 maart 2017 - Witboek over de toekomst van Europa; Commissie COM (2017)315 van 7 juni 2017 - Discussienota over de toekomst van de Europese Defensie; Commissie COM (2017)358 van 28 juni 2017 - Discussienota over de toekomst van de EU-financiën.

- Het potentieel voor samenwerking met EU-lidstaten, met name via gezamenlijke programmering, moet worden versterkt. Dat zal echter in bepaalde landen meer betrokkenheid vergen van zowel de regering van het partnerland als van de lidstaten.

Bijlagen

Tabel 1 Uitgaven per begunstigd land en regio en per instrument / in EUR

DCI TOTAAL Begunstigd gebied	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
ACS-landen	50 000				50 000		50 000			50 000
Afghanistan		202 117 199	246 915 514	80 012 500	529 045 213		5 455 034	82 784 018	68 499 400	156 738 452
Afrika		25 000 000	45 389 112	0	70 389 112			18 454 143	17 704 909	36 159 052
Alle landen	354 363 692	477 729 883	460 030 436	255 364 877	1 547 488 888		28 808 414	193 239 844	116 665 509	338 713 766
Azië	74 707 123	76 373 104	97 237 355	27 917 210	276 234 792	50 000	11 450 597	27 610 794	24 289 944	63 401 334
Azië & Stille Oceaan (Zuid)		5 000 000			5 000 000			1 537 420	1 151 777	2 689 197
Bangladesh	25 000 000	99 050 000	136 771 841	1 678 159	262 500 000			6 438 475	23 747 197	30 185 672
Bhutan			44 000 000		44 000 000				1 500 000	1 500 000
Bolivia	102 633 200	20 000 000	7 000 000		129 633 200		2 298 641	35 753 173	173 539	38 225 353
Brazilië		4 000 000			4 000 000				12 855	12 855
Cambodja	50 000 000	40 000 000	30 000 000	40 000 000	160 000 000		6 315 150	21 679 488	9 229 926	37 224 565
Kaapverdië		1 250 000	5 000 000		6 250 000		1 250 000			1 250 000
Centraal-Afrika	5 000 000				5 000 000			2 000 000		2 000 000
Centraal-Amerika		34 000 000	21 000 000		55 000 000			15 001 365	162 030	15 163 395
Centraal-Azië	10 000 000	76 300 000	20 000 000	297 320	106 597 320		574 447	22 402 408	10 535 038	33 511 892
Colombia		67 000 000	30 680 000	40 000 000	137 680 000			10 447 404	21 345 700	31 793 104
Cuba		7 700 000	1 850 000		9 550 000			43 500		2 058 504
Ecuador			13 400 000	6 400 000	19 800 000				3 364 374	3 364 374
El Salvador		5 000 000	50 000 000		55 000 000			418 410	32 035	450 445
EU Europa	36 000 000	250 000			36 250 000		12 125 543	12 315 458	2 216 354	26 657 354
Guatemala	25 000 000	5 000 000	10 300 000	15 000 000	55 300 000			116 367	5 322 191	5 438 558
Guinee-Bissau		4 000 000			4 000 000			1 265 880		1 265 880
Haiti	5 000 000				5 000 000		419 202	1 316 856	122 474	1 858 531
Honduras	51 600 000	30 000 000	5 668 320	12 231 680	99 500 000		2 827 150	13 520 342	3 538 567	19 886 059
Irak		50 011 154	43 400 000		93 411 154			4 010 759	14 335 231	18 345 990
Kirgizië	30 000 000	49 130 000	23 000 000		102 130 000		45 530	20 586 377	2 342 538	22 974 445
Laos		44 500 000	31 000 000		75 500 000			6 120 161	6 362 441	12 482 602
Latijns-Amerika en Caribisch Gebied	10 000 000	20 500 000	10 000 000		40 500 000			6 524 544	4 905 002	11 429 546
Latijns-Amerikaanse landen	59 572 759	63 493 537	137 977 263	70 210 000	331 253 559		900 198	31 347 360	34 876 313	67 123 871
Liberia			6 000 000		6 000 000					0
Madagaskar		8 000 000			8 000 000			1 830 902		1 830 902
Mali	270 000		6 000 000		6 270 000		147 825			147 825
Mauritius			3 000 000		3 000 000					0
Diverse landen	329 576 970	198 422 948	299 720 551	43 037 840	870 758 309		133 340 070	166 690 507	101 002 434	401 033 011
Mongolië	8 200 000				8 200 000			1 482 119	164 062	1 646 181
Myanmar	60 000 000	70 000 000	-1 783 574		128 216 426		15 228 889	24 241 879	1 750 005	41 220 772
Nabije en Midden-Oosten	0		20 000 000		20 000 000					0
Nepal	22 650 000	125 000 000	81 400 000	1 650 000	230 700 000			56 470 775	3 635 183	60 105 958
Nicaragua	8 000 000	20 000 000	20 000 000		48 000 000			6 640 797	1 461 447	8 102 244
Niger	11 000 000		663 143		11 663 143			4 001 025		4 001 025
Stille Oceaan	1 900 000				1 900 000			1 509 920		1 509 920
Pakistan	97 500 000	128 000 000	45 520 000	60 000 000	331 020 000		601 625	21 661 085	10 167 752	32 430 461
Pan-Afrikaanse regio	97 577 288	101 404 040	81 382 007	88 280 888	368 644 223		19 549 037	51 074 376	38 590 783	109 214 197
Paraguay		2 000 000	57 660 000	1 650 000	63 294 000		457 625	1 048 324	2 493 386	3 999 334
Peru	5 000 000	43 300 000		-8 895	48 291 105	4 650 000		12 494 428	697 594	17 842 022
Filipijnen	76 000 000		6 100 000		82 100 000			14 699 345	579 009	15 278 354
Rwanda	4 000 000				4 000 000			2 006 600		2 006 600
Samoa		3 000 000			3 000 000					0
Seychellen	3 000 000				3 000 000			246 560	422 650	669 210
Zuid-Afrika		27 795 000	64 245 800	-120 920	91 919 880		5 141 312	7 549 795	2 206 878	14 897 985
Zuidoost-Azië	35 000 000	30 000 000	40 000 000		105 000 000		1 309 455	1 560 413	6 977 070	9 846 938
Sri Lanka	14 000 000	38 000 000	12 000 000	30 000 000	94 000 000			4 467 653	6 235 206	10 702 860
Sudan			8 500 000		8 500 000					0
Suriname		3 000 000			3 000 000			1 050 000		1 050 000
Tadzjikistan	35 000 000	15 000 000			50 000 000			4 454 772	2 326 027	6 780 799
Gebied ten oosten van Jordanië	2 500 000		-1 256 580	-73 277	1 170 143		379 113	588 908	28 523	996 544
Thailand		13 700 000			13 700 000			4 312 625	1 073 705	5 386 330
Togo			10 000 000		10 000 000					0
Turkmenistan			9 530 000		9 530 000					0
Niet aan een land toegewezen	313 489 148	171 967 039	200 886 050	13 349 529	699 691 765	3 089 560	81 204 489	199 293 054	94 974 110	378 561 212
Oezbekistan	20 000 000		21 500 000	600 000	42 100 000			3 169 260	4 278 861	7 448 121
Vietnam	14 000 000	1 100 000	108 000 000		123 100 000					0
West-Afrika			5 200 000		5 200 000					0
Jemen	51 000 000		23 104 914	8 895 085	83 000 000			23 677 436	17 498 708	41 176 144
TOTAAL	2 050 574 180	2 407 093 903	2 597 992 151	796 371 997	7 852 032 231	7 789 560	329 879 344	1 151 157 103	671 057 239	2 159 883 246

DCI ACS Begunstigd gebied	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Pan-Afrikaanse regio	97 577 288	101 404 040	81 382 007	88 280 888	368 644 223		19 549 037	51 074 376	38 590 783	109 214 197
Zuid-Afrika		27 795 000	64 245 800	-120 920	91 919 880		5 141 312	7 549 795	2 206 878	14 897 985
Alle landen			10 000 000		10 000 000				40 210	40 210
TOTAAL	97 577 288	129 199 040	155 627 807	88 159 968	470 564 102	0	24 690 349	58 624 171	40 837 871	124 152 391

DCI ALA	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	Totalen	2014	2015	2016	2017	Totalen
Begunstigd gebied										
Bolivia	102 633 200	20 000 000			122 633 200		2 298 641	35 753 173	173 539	38 225 353
Centraal-Amerika		34 000 000	21 000 000		55 000 000			15 001 365	162 030	15 163 395
Colombia		67 000 000	30 680 000	40 000 000	137 680 000			10 447 404	21 345 700	31 793 104
Cuba		7 700 000	1 850 000		9 550 000			43 500	2 058 504	2 102 004
Ecuador			13 400 000	6 400 000	19 800 000				3 364 374	3 364 374
El Salvador		5 000 000	50 000 000		55 000 000			418 410	32 035	450 445
Guatemala	25 664 313	5 000 000	10 300 000	15 000 000	55 964 313		527 891	116 367	5 322 191	5 966 449
Honduras	51 600 000	30 000 000	5 668 320	12 231 680	99 500 000		2 827 150	13 520 342	3 538 567	19 886 059
Latijns-Amerika en Caribisch Gebied	10 000 000	12 000 000			22 000 000			5 076 743	3 552 168	8 628 910
Latijns-Amerikaanse landen	59 572 759	63 493 537	137 977 263	70 210 000	331 253 559		900 198	31 347 360	34 876 313	67 123 871
Nicaragua	8 000 000	20 000 000	20 000 000		48 000 000			6 640 797	1 461 447	8 102 244
Paraguay	1 984 000	2 000 000	57 660 000	1 650 000	63 294 000		457 625	1 048 324	2 493 386	3 999 334
Peru		43 300 000			43 300 000			12 153 323	697 594	12 850 917
Totalen	259 804 272	309 493 537	348 535 583	145 141 680	1 062 975 072		7 011 504	131 567 108	79 077 847	217 656 459

DCI Azië	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	Totalen	2014	2015	2016	2017	Totalen
Begunstigd gebied										
Afghanistan	182 500 000	202 117 199	246 915 514	80 012 500	711 545 213		5 455 034	82 784 018	68 499 400	156 738 452
Geheel Azië	94 707 123	96 373 104	167 237 355	27 917 210	386 234 792	50 000	11 450 597	27 617 966	38 687 050	77 805 612
Bangladesh	31 000 000	91 050 000	136 771 841	1 678 159	260 500 000			8 564 529	23 747 197	32 311 726
Bhutan			39 000 000		39 000 000				1 500 000	1 500 000
Cambodja	50 000 000	40 000 000	30 000 000	40 000 000	160 000 000		6 315 150	21 679 488	9 229 926	37 224 565
Centraal-Azië	10 000 000	76 300 000	20 000 000	297 320	106 597 320		574 447	22 402 408	10 535 038	33 511 892
Irak		50 011 154	43 400 000		93 411 154			4 010 759	14 335 231	18 345 990
Kirgizië	30 000 000	49 130 000	23 000 000		102 130 000		45 530	20 586 377	2 342 538	22 974 445
Laos		44 500 000	31 000 000		75 500 000			6 120 161	6 362 441	12 482 602
Mongolië	8 200 000				8 200 000			1 482 119	164 062	1 646 181
Myanmar	120 000 000	70 000 000	-1 783 574		188 216 426		15 228 889	50 044 302	1 750 005	67 023 195
Nepal	22 650 000	127 000 000	81 400 000	1 691 644	232 741 644			57 939 659	3 688 132	61 627 790
Pakistan	97 500 000	124 000 000	45 520 000	60 000 000	327 020 000		601 625	21 661 085	9 491 689	31 754 398
Filipijnen	76 000 000		6 100 000		82 100 000			14 699 345	579 009	15 278 354
Zuidoost-Azië	10 000 000				10 000 000		4 000 000			4 000 000
Sri Lanka	14 000 000	38 000 000	12 000 000	30 000 000	94 000 000			4 467 653	6 235 206	10 702 860
Tadzjikistan	35 031 914	15 000 000			50 031 914	31 914		4 454 772	2 326 027	6 812 713
Gebied ten oosten van Jordanië	2 500 000		-1 256 580	-73 277	1 170 143		379 113	588 908	28 523	996 544
Thailand		10 000 000			10 000 000			3 063 048	1 073 705	4 136 752
Turkmenistan			9 530 000		9 530 000			0	0	0
Oezbekistan	20 000 000		26 500 000	600 000	47 100 000			6 169 260	4 278 861	10 448 121
Vietnam	14 000 000	1 100 000	108 000 000		123 100 000			0	0	0
Jemen	51 000 000		23 104 914	8 895 086	83 000 000			23 677 436	17 498 708	41 176 144
Totalen	869 089 037	1 034 581 457	1 046 439 469	251 018 642	3 201 128 605	81 914	44 050 385	382 013 292	222 352 747	648 498 338

DCI CSO-LA	Vastgelegd bedrag				TOTAAL	Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017		2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	212 764 950	226 381 335	246 680 952	255 803 719	941 630 956	0	17 442 547	111 678 828	73 795 397	202 916 772
EU Europa	36 000 000	250 000	0	0	36 250 000	0	12 125 543	12 315 458	2 216 354	26 657 354
TOTAAL	248 764 950	226 632 045	246 680 952	255 803 719	977 885 892	0	29 568 799	123 997 915	76 011 750	229 578 465

DCI ENER	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	82 851 742	67 875 236	86 191 412	0	236 918 390	0	4 169 082	37 000 000	5 416 647	46 585 729
TOTAAL	82 851 742	67 875 236	86 191 412	0	236 918 390	0	4 169 082	37 000 000	5 416 647	46 585 729

INSC	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Armenië	0	1 000 000	3 700 000	0	4 700 000	0	0	0	239 726	239 726
Wit-Rusland	0	1 000 000	3 500 000	0	4 500 000	0	0	0	0	0
Centraal-Azië	11 600 000	8 000 000	0	0	19 600 000	0	12 764 449	3 685 551	0	16 450 000
China	0	3 000 000	0	0	3 000 000	0	0	0	579 899	579 899
Iran	0	0	5 000 000	0	5 000 000	0	0	0	419 126	419 126
Irak	1 500 000	0	0	0	1 500 000	0	0	0	0	0
Diverse landen	4 046 872	10 386 786	7 669 456	37 984 131	60 087 245	0	126 333	4 336 829	1 965 696	6 428 859
Marokko	0	2 000 000	0	0	2 000 000	0	0	0	0	0
Zuidoost-Azië	0	0	1 000 000	0	1 000 000	0	0	0	0	0
Tanzania	4 000 000	0	0	0	4 000 000	0	0	1 201 200	0	1 201 200
Turkije	0	0	3 000 000	0	3 000 000	0	0	0	0	0
Oekraïne	8 200 000	34 500 000	46 500 000	0	89 200 000	0	0	63 580 092	8 794 908	72 375 000
TOTAAL	29 346 872	59 886 786	70 369 456	37 984 131	197 587 245	0	12 890 782	72 803 673	11 999 355	97 693 810

DCI ENV	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
ACS-landen	50 000	0	0	0	50 000	0	50 000	0	0	50 000
Afrika	0	10 000 000	20 000 000	0	30 000 000	0	0	5 168 333	13 125	5 181 458
Alle landen	45 628 310	23 059 016	18 985 271	0	87 672 597	0	2 199 416	13 836 582	9 980 059	26 016 057
Azië & Stille Oceaan (Zuid)	0	5 000 000	0	0	5 000 000	0	0	1 537 420	1 151 777	2 689 197
Bangladesh	0	8 000 000	0	0	8 000 000	0	0	1 474 002	0	1 474 002
Bhutan	0	0	5 000 000	0	5 000 000	0	0	0	0	0
Kaapverdië	0	0	5 000 000	0	5 000 000	0	0	0	0	0
Centraal-Afrika	5 000 000	0	0	0	5 000 000	0	0	2 000 000	0	2 000 000
Guinee-Bissau	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0	1 265 880	0	1 265 880
Latijns-Amerika en Caribisch Gebied	0	8 500 000	10 000 000	0	18 500 000	0	0	1 447 801	1 352 834	2 800 636
Liberia	0	0	6 000 000	0	6 000 000	0	0	0	0	0
Madagaskar	0	8 000 000	0	0	8 000 000	0	0	1 830 902	0	1 830 902
Mali	270 000	0	6 000 000	0	6 270 000	0	147 825	0	0	147 825
Mauritius	0	0	3 000 000	0	3 000 000	0	0	0	0	0
Diverse landen	41 500 000	60 000 000	46 300 000	0	147 800 000	0	2 696 440	25 113 281	9 142 878	36 952 600
Niger	11 000 000	0	663 143	0	11 663 143	0	0	4 001 025	0	4 001 025
Stille Oceaan	1 900 000	0	0	0	1 900 000	0	0	1 509 920	0	1 509 920
Peru	5 000 000	0	0	-8 895	4 991 105	4 650 000	0	341 105	0	4 991 105
Rwanda	4 000 000	0	0	0	4 000 000	0	0	2 006 600	0	2 006 600
Samoa	0	3 000 000	0	0	3 000 000	0	0	0	0	0
Seychellen	3 000 000	0	0	0	3 000 000	0	0	246 560	422 650	669 210
Zuidoost-Azië	0	10 000 000	0	0	10 000 000	0	0	0	1 508 584	1 508 584
Sudan	0	0	8 500 000	0	8 500 000	0	0	0	0	0
Suriname	0	3 000 000	0	0	3 000 000	0	0	1 050 000	0	1 050 000
Togo	0	0	10 000 000	0	10 000 000	0	0	0	0	0
Niet aan een land toegewezen	46 700 000	34 082 704	31 020 000	0	111 802 704	2 550 000	23 958 804	24 121 209	22 014 150	72 644 162
West-Afrika	0	0	5 200 000	0	5 200 000	0	0	0	0	0
TOTAAL	164 048 310	176 641 720	175 668 414	-8 895	516 349 548	7 200 000	29 052 485	86 950 621	45 586 057	168 789 162

DCI ERASM	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	100 356 946	96 212 671	111 672 639	13 657 885	321 900 141	507 646	43 156 741	86 867 447	45 170 650	175 702 485
TOTAAL	100 356 946	96 212 671	111 672 639	13 657 885	321 900 141	507 646	43 156 741	86 867 447	45 170 650	175 702 485

DCI FOOD	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	1 000 000	123 824 295	106 172 802	-438 842	230 558 255	0	173 703	20 637 577	25 042 857	45 854 137
Bolivia	0	0	7 000 000	0	7 000 000	0	0	0	0	0
Brazilië	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0	0	12 855	12 855
Kaapverdië	0	1 250 000	0	0	1 250 000	0	1 250 000	0	0	1 250 000
Haiti	5 000 000	0	0	0	5 000 000	0	419 202	1 316 856	122 474	1 858 531
Diverse landen	153 782 990	37 897 010	91 906 730	-523 612	283 063 118	0	22 684 458	52 554 537	34 302 969	109 541 964
Pakistan	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0	0	676 063	676 063
Zuidoost-Azië	15 000 000	0	0	0	15 000 000	0	1 309 455	1 560 413	1 650 894	4 520 762
Niet aan een land toegewezen	26 200 000	548 774	189 185	0	26 937 959	0	7 537 469	5 570 806	4 310 318	17 418 593
TOTAAL	200 982 990	171 520 079	205 268 717	-962 454	576 809 333	0	33 374 287	81 640 188	66 118 431	181 132 906

DCI HUMA	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	11 200 000	36 590 000	2 000 000	0	49 790 000	0	4 669 554	9 929 369	2 430 550	17 029 472
Meerlandenprogramma's	101 893 980	74 920 558	148 633 821	42 516 179	367 964 538	0	101 893 980	77 297 603	50 743 108	229 934 691
Niet aan een land toegewezen	50 000 000	41 730 142	38 030 142	38 030 142	165 810 426	38 030 142	38 030 142	39 279 720	38 030 142	153 369 146
TOTAAL	163 093 980	153 240 700	163 633 821	42 516 179	522 484 680	0	106 593 676	135 466 550	61 066 955	303 127 180

DCI IMIGR	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Afrika	0	15 000 000	25 389 112	0	40 389 112	0	0	13 285 810	17 691 784	30 977 594
Alle landen	918 690	0	0	0	918 690	0	154 112	157 488	0	311 600
Diverse landen	32 400 000	25 605 380	12 880 000	1 045 273	71 930 653	0	6 065 192	11 725 085	6 813 478	24 603 755
Nabije en Midden-Oosten	0	0	20 000 000	0	20 000 000	0	0	0	0	0
Niet aan een land toegewezen	13 185 975	1 092 038	0	0	14 278 013	0	1 992 733	1 861 427	4 913 023	8 767 183
TOTAAL	46 504 665	41 697 418	58 269 112	1 045 273	147 516 468	0	8 212 037	27 029 810	29 418 285	64 660 132

EIDHR	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Alle landen	132 782 020	131 003 323	131 138 879	134 054 486	528 978 708	7 946 252	37 294 004	83 201 149	59 659 542	188 100 947
TOTAAL	132 782 020	131 006 878	131 138 879	134 054 486	528 982 263	7 946 252	37 297 559	83 201 149	59 659 542	188 104 502

GRLD	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begunstigd gebied										
Groenland	24 569 471	30 698 715	31 130 000	31 630 000	118 028 186	10 529 894	30 273 589	37 087 557	0	77 891 040
TOTAAL	24 569 471	30 698 715	31 130 000	31 630 000	118 028 186	10 529 894	30 273 589	37 087 557	0	77 891 040

icSP	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begünstigd gebied										
Afghanistan	0	0	8 000 000	0	8 000 000	0	0	0	3 539 122	3 539 122
Afrika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alle landen	19 000 000	25 000 000	27 000 000	0	71 000 000	1 339 757	5 433 241	12 531 499	5 395 184	24 699 681
Bosnië en Herzegovina	767 000	0	2 800 000	0	3 567 000	0	0	750 394	1 537 685	2 288 079
Burkina Faso	0	5 500 000	5 200 000	0	10 700 000	0	3 476 566	5 648 434	218 193	9 343 193
Burundi	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0	2 756 902	383 098	3 140 000
Kameroen	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	3 364 355	0	0	3 364 355
Caribisch Gebied	0	0	7 000 000	0	7 000 000	0	0	5 432 684	0	5 432 684
Centraal-Afrikaanse Republiek	10 650 000	13 800 000	8 100 000	0	32 550 000	0	14 447 565	3 815 686	2 662 258	20 925 509
Centraal-Amerika	0	1 400 000	0	0	1 400 000	0	810 604	450 042	0	1 260 646
Tsjaad	14 000 000	8 000 000	0	0	22 000 000	0	8 391 948	7 339 452	0	15 731 400
Colombia	0	5 000 000	20 600 000	0	25 600 000	0	2 811 195	10 093 981	3 655 059	16 560 235
Congo (Democratische Republiek)	14 000 000	0	4 000 000	0	18 000 000	0	1 030 748	4 964 887	3 609 273	9 604 908
Ethiopië	0	0	18 000 000	0	18 000 000	0	0	14 286 193	0	14 286 193
Gabon	0	0	0	800 000	800 000	0	0	0	0	0
Gambia	0	0	0	500 000	500 000	0	0	0	405 743	405 743
Georgië	0	7 500 000	0	0	7 500 000	0	0	3 124 784	2 329 336	5 454 120
Guatemala	0	0	0	1 250 000	1 250 000	0	0	0	0	0
Guinee (Conakry)	0	3 900 000	0	0	3 900 000	0	0	2 875 239	0	2 875 239
Hoorn van Afrika	0	0	1 700 000	0	1 700 000	0	0	0	0	0
India	0	1 600 000	1 500 000	0	3 100 000	0	1 019 575	1 370 096	0	2 389 671
Irak	6 000 000	15 000 000	5 800 000	7 700 000	34 500 000	4 800 000	3 362 314	11 102 443	3 228 805	22 493 562
Ivoorkust	0	0	8 500 000	0	8 500 000	0	0	0	0	0
Jordanië	0	10 000 000	5 280 000	0	15 280 000	0	0	4 990 713	3 760 192	8 750 904
Kenia	0	0	7 300 000	0	7 300 000	0	0	0	1 000 000	1 000 000
Kosovo (op grond van Resolutie 1244/99 van de VN-Veilighedsraad)	0	1 560 000	0	0	1 560 000	0	0	1 404 546	0	1 404 546
Kirgizië	0	3 000 000	0	0	3 000 000	0	150 000	1 968 128	64 166	2 182 294
Libanon	0	10 000 000	22 000 000	0	32 000 000	0	6 811 839	5 409 945	2 470 449	14 692 233
Libië	4 500 000	10 500 000	16 900 000	0	31 900 000	0	6 986 053	5 957 719	5 790 940	18 734 712
Mali	0	12 000 000	0	0	12 000 000	0	400 000	4 347 590	5 717 289	10 464 879
Diverse landen	82 255 223	72 128 831	65 593 076	0	219 977 130	0	9 328 616	42 408 567	13 819 335	65 556 518
Mozambique	0	0	1 200 000	0	1 200 000	0	0	0	0	0
Myanmar	0	0	2 320 000	0	2 320 000	0	0	1 333 173	0	1 333 173
Nepal	0	7 000 000	0	0	7 000 000	0	0	5 903 871	600 000	6 503 871
Niger	2 580 000	15 500 000	800 000	0	18 880 000	0	4 248 211	10 669 496	498 918	15 416 625
Nigeria	0	9 000 000	0	5 000 000	14 000 000	0	2 811 957	3 627 295	451 896	6 891 148
Pakistan	0	7 300 000	10 000 000	0	17 300 000	0	0	7 730 930	0	7 730 930
Filipijnen	0	5 500 000	1 092 177	3 107 823	9 700 000	0	2 802 531	1 712 599	3 679 842	8 194 972
Oost-Europa en Centraal-Azië	0	1 500 000	0	0	1 500 000	0	0	1 280 082	0	1 280 082
Senegal	0	2 000 000	0	0	2 000 000	0	0	1 489 529	301 059	1 790 588
Somalie	7 000 000	6 500 000	450 000	0	13 950 000	0	3 300 000	7 613 446	352 688	11 266 134
Zuid-Sudan	10 000 000	0	5 000 000	0	15 000 000	3 509 872	2 614 385	570 504	0	6 694 761
Sri Lanka	0	1 200 000	8 100 000	0	9 300 000	0	1 080 000	0	5 913 674	6 993 674
Sudan	13 500 000	0	0	0	13 500 000	3 633 814	4 874 035	2 626 565	45 302	11 179 715
Syrië	21 987 033	7 200 000	15 470 000	10 000 000	54 657 033	0	7 310 892	14 954 418	5 246 496	27 511 806
Tanzania	0	1 000 000	0	0	1 000 000	0	799 474	0	175 284	974 759
Thailand	0	600 000	0	0	600 000	0	0	406 413	0	406 413
Tunesië	0	4 000 000	0	0	4 000 000	0	0	1 237 696	0	1 237 696
Turkije	17 000 000	0	28 500 000	0	45 500 000	0	8 917 621	16 663 931	1 043 941	26 625 493
Oekraïne	16 500 000	30 500 000	24 418 642	3 000 000	74 424 642	10 332 090	12 162 531	23 572 155	14 199 042	60 265 818
Oezbekistan	0	2 500 000	0	0	2 500 000	0	2 000 000	500 000	0	2 500 000
West-Afrika	16 500 000	0	0	0	16 500 000	0	12 417 276	468 689	451 888	13 337 852
Westelijke Jordaanoever en Gazastrook	11 000 000	8 000 000	2 000 000	0	21 000 000	0	8 532 955	4 803 744	5 272 604	18 609 303
Jemen	3 000 000	0	0	0	3 000 000	0	209 064	1 817 877	0	2 026 941
TOTAAL	270 239 256	323 194 831	334 630 759	31 360 449	959 425 294	23 615 533	141 905 551	262 018 500	97 819 461	525 359 046

Partnerschapsinstrument	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begünstigd gebied										
Alle landen	102 058 730	98 210 000	101 952 000	83 550 000	385 770 730	0	12 839 876	33 408 432	22 559 313	68 807 620
Diverse landen	1 000 000	1 000 000	0	0	2 000 000	0	216 748	558 137	91 003	865 888
Strategische partners	3 500 000	0	-39 744	0	3 460 256	0	2 422 179	0	28 169	2 450 348
Niet aan een land toegewezen	9 369 259	15 555 366	22 796 614	7 259 138	54 980 378	221 427	11 383 784	18 747 162	11 515 771	41 868 144
TOTAAL	115 927 989	114 765 366	124 708 870	90 809 138	446 211 364	221 427	26 862 586	52 713 730	34 194 255	113 992 000

IPA II	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Begünstigd gebied										
Albanië	68 700 000	88 900 000	82 440 000	0	240 040 000	-	1 355 521	34 375 410	5 624 164	41 355 096
Bosnië en Herzegovina	65 700 000	39 700 000	50 000 000	2 896 631	158 296 631	2 825 982	10 107 113	8 938 529	8 012 136	29 883 760
Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije			37 000 000	110 390 000	147 390 000					
Kosovo (op grond van Resolutie 1244/99 van de VN-Veilighedsraad)	66 050 000	82 100 000	73 860 000	0	222 010 000	-	1 515 322	10 772 576	12 371 492	24 659 390
Montenegro	39 505 000	36 385 000	35 398 000	0	111 288 000	-	665 349	9 036 878	12 579 549	22 281 776
IPA regionale, horizontale en andere meerlandenprogramma's	348 010 000	364 200 000	418 620 000	105 513 464	1 236 343 464	3 715 636	98 359 312	151 432 286	81 171 933	334 679 167
Servië	179 010 000	216 100 000	189 400 000	0	584 510 000	-	7 906 665	35 528 210	4 465 242	47 900 117
De voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	81 700 000	67 200 000	64 500 000	0	213 400 000	-	-	11 752 773	7 887 256	19 640 029
Turkije	620 380 000	626 710 000	631 140 000	0	1 878 230 000	-	100 839 124	105 806 235	12 775 640	219 421 000
TOTAAL Uitbreidingslanden	1 469 055 000	1 521 295 000	1 582 358 000	218 800 095	4 791 508 095	6 541 618	220 748 405	367 642 898	144 887 413	739 820 335

Nabuurshapsinstrument (ENI) Begunstigd gebied	Vastgelegd bedrag					Betaald bedrag				
	2014	2015	2016	2017	TOTAAL	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Algerije	26 300 000	25 000 000	30 000 000	10 000 000	91 300 000	-	433 577	4 862 317	1 588 917	6 884 811
Armenië	34 000 000	30 000 000	25 000 000	-	89 000 000	-	268 358	7 773 279	3 524 643	11 566 280
Azerbeidzjan	16 730 053	14 500 000	13 500 000	-	44 730 053	-	249 258	2 225 533	515 288	2 990 079
Wit-Rusland	19 000 000	14 500 000	29 000 000	-	62 500 000	-	100 627	3 884 818	2 543 170	6 528 614
ENI Oost-Azië en andere meerlandenprogramma's (RAP, TAIEK, NIF, SIGMA)	152 385 359	150 096 000	181 301 565	5 000 000	488 782 924	800 000	19 289 981	113 793 460	33 829 957	167 713 398
Egypte	115 000 000	105 000 000	100 000 000	-	320 000 000	-	657 835	14 377 596	2 053 864	17 089 295
Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije	-	-	18 000 000	-	18 000 000	-	-	-	-	-
Georgië	131 000 000	100 000 000	109 500 000	-	340 500 000	-	10 759 548	45 657 152	9 622 524	66 039 224
Israël	-	2 000 000	1 800 000	-	3 800 000	-	37 909	1 803 479	1 657 522	3 498 910
Jordanië	174 500 000	100 000 000	140 000 000	30 000 000	444 500 000	-	27 636 252	98 853 118	23 272 779	149 762 149
Libanon	140 575 452	40 000 000	40 000 000	-	220 575 452	-	46 107 057	21 084 350	3 401 692	70 593 099
Libië	8 000 000	3 000 000	10 000 000	1 500 000	22 500 000	-	-	2 750 632	2 859 972	5 610 604
ENI Zuid-Azië en andere meerlandenprogramma's (RAP, TAIEK, NIF, SIGMA)	229 116 262	196 046 490	181 633 000	5 000 000	611 795 752	-	23 107 176	139 994 624	99 246 637	262 348 437
EU-trustfondsen voor Syrië	20 000 000	361 000 000	142 500 000	-	523 500 000	-	-	-	-	-
EU-noodtrustfondsen voor Afrika (onderdeel Noord-Afrika)	-	-	55 000 000	120 000 000	175 000 000	-	-	-	-	-
Moldavië	131 000 000	90 000 000	89 000 000	-	310 000 000	16 000 000	8 720 777	27 843 267	10 196 274	62 760 319
Marokko	218 000 000	210 000 000	165 000 000	-	593 000 000	-	389 549	89 813 171	15 720 067	105 922 787
ENI Grensoverschrijdende samenwerking en Erasmus+	106 987 000	172 080 771	180 448 300	200 000 000	659 516 071	1 636 260	57 124 902	93 650 438	70 299 705	222 711 306
Syrië	41 250 000	48 000 000	59 965 435	10 000 000	159 215 435	-	18 979 829	74 005 096	4 810 665	97 795 590
Tunesië	141 886 586	155 800 000	213 500 000	-	511 186 586	-	76 179 613	58 226 141	9 187 142	143 592 897
Oekraïne	242 000 000	200 000 000	200 000 000	37 000 000	679 000 000	127 000 000	2 066 207	95 077 306	20 886 160	245 029 672
Westelijke Jordaanoever en Gazastrook	307 000 000	320 000 000	310 100 000	220 000 000	1 157 100 000	250 750 000	285 880 239	279 301 973	87 905 507	903 837 718
TOTAAL ENI	2 254 730 712	2 337 023 261	2 295 248 300	638 500 000	7 525 502 273	396 186 260	577 988 695	1 174 977 747	403 122 485	2 552 275 188

Tabel 2 Bijdragen aan de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije in '000 EUR

Naam	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Vastgelegd bedrag	Uitvoeringspercentage vastleggingen	Aanbesteed bedrag	Uitvoeringspercentage aanbesteed bedrag	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen	Betaald bedrag	Algeheel uitvoeringspercentage
	(1)	(2)	(3)=(2)/(1)	(4)	(5)=(4)/(1)	(6)	(7)	(8)=(7)/(1)
Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije	2 916 233	2 793 231	96 %	1 591 535	55 %	1 011 387	769 301	26 %

Het verschil tussen het toegezegde bedrag van EUR 3 miljard en het cumulatieve bedrag dat beschikbaar is voor vastleggingen valt te verklaren doordat bedragen nog niet op de juiste positie zijn gereserveerd in het boekhoudsysteem van de Commissie. (Alle lidstaten hebben hun ondertekende bijdragecertificaten correct overgelegd).

Naam	Herkomst van middelen	Totale toezegging	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen
Faciliteit voor vluchtelingen in Turkije	EU-begrotingskredieten	1 000 000	940 025	251 078
	Bijdragen van de lidstaten	2 000 000	1 976 209	760 309
	Som:	3 000 000	2 916 233	1 011 387

Het verschil tussen het toegezegde bedrag van EUR 3 miljard en het cumulatieve bedrag dat beschikbaar is voor vastleggingen valt te verklaren doordat bedragen nog niet op de juiste positie zijn gereserveerd in het boekhoudsysteem van de Commissie. (Alle lidstaten hebben hun ondertekende bijdragecertificaten correct overgelegd).

Programma	Omschrijving	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Vastgelegd bedrag	Aanbesteed bedrag	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen	Betaald bedrag	%
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(5)/(1)
4.0.1	Instrument voor pretoetredingssteun (IPA II)	1 560 383	1 440 182	971 182	325 612	292 884	18,8 %
4.0.3	Instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)	10 000	10 000				
4.0.6	Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)	20 000	20 000	20 000	7 240	7 240	36,2 %
4.0.7	Humanitaire hulp	1 325 850	1 323 049	600 353	678 535	469 176	35,4 %
		2 916 233	2 793 231	1 591 535	1 011 387	769 301	26,4 %

De vastleggingen voor de faciliteit liggen EUR 5 miljoen lager: in 2015 werd een bedrag van EUR 40 miljoen vastgelegd voor humanitaire hulp, waarvan slechts EUR 35 miljoen bedoeld was voor de faciliteit.

Programma	Omschrijving	Begrotingsjaar	Vastgelegd bedrag	Aanbesteed bedrag	Betaald bedrag	%
			(1)	(2)	(3)	(4)=(3)/(1)
4.0.7	Humanitaire hulp	2015	40 000			
4.0.1	Instrument voor pretoetredingssteun (IPA II)	2016	939 047	915 047	290 000	30,9 %
4.0.3	Instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)	2016	10 000			
4.0.6	Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)	2016	20 000	20 000	7 240	36,2 %
4.0.7	Humanitaire hulp	2016	562 853	522 203	413 349	73,4 %
4.0.1	Instrument voor pretoetredingssteun (IPA II)	2017	501 136	56 136	2 884	0,6 %
4.0.3	Instrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI)	2017				
4.0.6	Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP)	2017				
4.0.7	Humanitaire hulp	2017	720 195	78 150	55 826	7,8 %
		Som:	2 793 231	1 591 535	769 301	27,5 %

Voor de faciliteit werd in 2015 een bedrag van EUR 35 miljoen vervroegd toegewezen (op een totaal van EUR 40 miljoen). Zie ook voetnoot bij vorige tabel.

Tabel 3 Bijdragen aan trustfondsen (betalingen van donoren / in miljoen EUR) ¹⁰⁰

Naam	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Vastgelegd bedrag	Uitvoeringspercentage vastleggingen	Aanbesteed bedrag	Uitvoeringspercentage aanbesteed bedrag	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen	Betaald bedrag	Algeheel uitvoeringspercentage
	(1)	(2)	(3)=(2)/(1)	(4)	(5)=(4)/(1)	(6)	(7)	(8)=(7)/(1)
EUTF AFRIKA	2 228 699	1 775 188	80 %	1 152 721	52 %	416153	386 904	17 %
EUTF BEKOU	119 407	99 128	83 %	81 262	68 %	86 074	50 144	42 %
EUTF MADAD	918716	778 574	85 %	452 658	49 %	311 569	217 616	24 %
EUTF COLOMBIA	79 324	11 000	14 %	11 000	14 %	19 324	3 839	5 %
Totaal	3 346 145	2 663 889	80 %	1 697 641	51 %	833 120	658 503	20 %

¹⁰⁰ Bron: Dienst van de Commissie voor internationale samenwerking en ontwikkeling, juli 2017. Cijfers per 30 september 2017 op basis van het verslagenpakket: overzicht van alle EU-trustfondsen, gepubliceerd door DG Begroting.

Naam	Herkomst van middelen	Totale toezegging	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen
EUTF AFRIKA	Bijdrage uit de EU-begroting	358 500	219 459	68 399
	Bijdrage van lidstaten en andere donoren	202 385	89 340	89 340
	Bijdrage van het EOF	2 289 900	1 919 900	258 414
EUTF AFRIKA		2 850 785	2 228 699	416 153
EUTF BEKOU	Bijdrage uit de EU-begroting	54 833	40 333	12 000
	Bijdrage van lidstaten en andere donoren	64 925	35 074	35 074
	Bijdrage van het EOF	113 000	44 000	39 000
EUTF BEKOU		232 758	119 407	86 074
EUTF MADAD	Bijdrage uit de EU-begroting	1 181 260	808 066	200 919
	Bijdrage van lidstaten en andere donoren	118450	110 650	110 650
EUTF MADAD		1 299 710	918 716	311 569
EUTF COLOMBIA	Bijdrage uit de EU-begroting	72 000	70 000	10 000
	Bijdrage van lidstaten en andere donoren	22 976	9 324	9 324
EUTF COLOMBIA		94 976	79 324	19 324

Herkomst van middelen - alle EUTF's	Begrotingsjaar	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor vastleggingen	Cumulatief bedrag vrijgemaakt voor betalingen
Bijdrage uit de EU-begroting	2015	598 985	22 122
Bijdrage uit de EU-begroting	2016	144 994	221 196
Bijdrage uit de EU-begroting	2017	393 879	48 000
Bijdrage van lidstaten en andere donoren	2015	50 316	50 316
Bijdrage van lidstaten en andere donoren	2016	145 131	145 131
Bijdrage van lidstaten en andere donoren	2017	48 940	48 940
Bijdrage van het EOF	2014	39 000	39 000
Bijdrage van het EOF	2015	1 200 000	
Bijdrage van het EOF	2016	595 000	128 514
Bijdrage van het EOF	2017	129 900	129 900
Algemeen totaal:		3 346 145	833 120

Lijst van afkortingen

ACS	Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Oceaan
DAC	Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de OESO
DCI	Financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking
DG DEVCO	Dienst van de Commissie voor internationale samenwerking en ontwikkeling
DG NEAR	Dienst van de Commissie voor nabuurschap en uitbreidingsonderhandelingen
EOF	Europees Ontwikkelingsfonds
EIDHR	Europees instrument voor democratie en mensenrechten
EFI	Extern financieringsinstrument
ENI	Europees nabuurschapsinstrument
EU	Europese Unie
FPI	Dienst van de Commissie voor instrumenten voor het buitenlands beleid
GD	Besluit inzake Groenland
IPA	Instrument voor pretoetredingssteun
INSC	Instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid
IcSP	Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede
MTR	Tussentijdse evaluatie
LGO	Landen en gebieden overzee
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PI	Partnerschapsinstrument